УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

МІСІОНАР

2010
БЕРЕЗЕНЬ
№3 (209)

«Христос – Божа справедливість» – послання папи Венедикта XVI

«Поглянь на хрест» – Хресна дорога для дітей

100-літній ювілей Марія Репко «портрет активної мирянки»

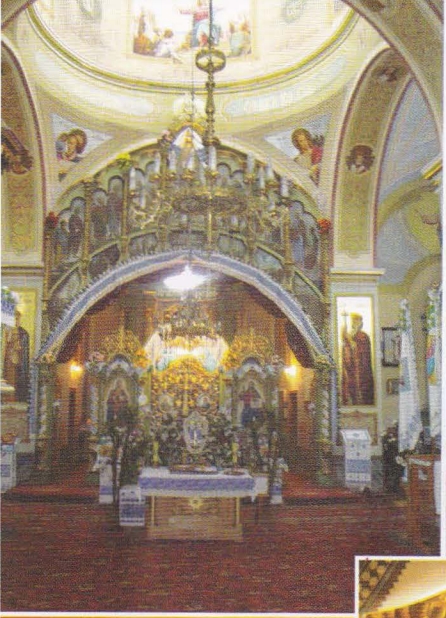

Церква св. Парасковеї (с. Туринка)

Чудотворна ікона Хреста Спасителя.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА ... 3

РІЗДВЯНЕ ПОСЛАННЯ ВСЕЛЕНСЬКОГО АРХИЄРЕЯ ВЕНЕДИКТА XVI ... 5

ЗВЕРНЕННЯ ДО ВСЕСВІТЛІШИХ І ВИСОКОПРЕПОДОБНИХ ДУШПАСТИРІВ, ПРЕПОДОБНИХ ЧЕНЦІВ ТА ЧЕРНИЦЬТА ДОРОГИХ У ХРИСТІ-ГОСПОДІ МИРЯН
щодо видання релігійної літератури ... 7

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ
НА КВІТЕНЬ ... 9

ПОКРОВИТЕЛЬ НА КВІТЕНЬ:
СВ. ІПАТІЙ ... 10

СИНОДАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ
з нагоди 20-ліття легалізації УГКЦ,
65-ліття з дня смерті Митрополита Андрея (Шептицького)
та 25-ліття з дня смерті Патріарха Йосифа (Сліпого) ... 11

о. Діонісій ЗЕВЕДЮК, ЧСВВ
ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИП'ЯН ... 13

о.Михайло КОРМИЛО,
ІСТОРІЯ ЧУДОТВОРНОЇ ІКОНИ В ТУРИНЦІ ... 15

о. Матей ГАВРИЛІВ, ЧСВВ,
о. Віталій ДУДКЕВИЧ, ЧСВВ
100-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ ... 16

ЇЇ ЖИТТЄВЕ КРЕДО – ЦЕ ВІРА В БОГА, МУЗИКА, СПІВ... ... 17

о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
МОЩІ СВЯТОГО ЙОАНА ХРИСТИТЕЛЯ У ЖОВКВІ ... 19

Іван КОБАСЯР
БОГОСЛОВСЬКА ОСНОВА МІСІЇ МИРЯН ... 20

Галина ГОРДАСЕВИЧ
НОЇВ КОВЧЕГ ... 24

С. І. САВЧАК
ПОГЛЯНЬ НА ХРЕСТ ... 28

о. Мелетій Батіг, ЧСВВ
КАПЕЛАН – ВІДВАЖНИЙ ЛИЦАР ... 37

РЕДАКЦІЙНА ПОШТА ... 42

Леся ШТИКАЛО
КРОСВОРД «ВЕЛИКОПОСНИЙ» ... 43

бр. Юстин Борис, ЧСВВ
ДВІ СЛОВІ ... 44

ДУМКИ ДІТЕЙ ПРО ПІСТ ... 46

Віра ПОРФЬОНОВА
ЛЮБІ ДІВЧАТКА ТА ХЛОПЧИКИ! ... 48

Леся ШТИКАЛО
КРОСВОРД «КАТЕХИТИЧНИЙ» ... 50

о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ
головний редактор

В МИРІ І ПОКАЯННІ

Слава Ісусу Христу!

Під час кожної Божественної літургії ми молимося, щоб Господь Бог дав нам ласку решту нашого життя «в мирі і покаянні закінчити». Великий піст, який триває – це час, коли можемо якнайкраще навчитися саме покаяння. Бо воно в жодному випадку не може бути самокартанням за вчинені гріхи чи за власні недоліки чи недосконалості, як можна було б подумати і як багато людей чинить. Самокартання і постійне незадоволення призводить тільки до розбиття духовного життя й оспалості. Бо той, хто постійно себе картає, насправді не визнає своїх проблем, а навпаки, з усіх сил намагається переконати самого себе, що в нього цих проблем або немає, або принаймні, не повинно бути.

Прийняти дух покаяння – це у своєму серці та розумі визнати всі свої провини перед Богом і людьми, впокоритися і відкрити серце для слухання і сприймання Божого слова. Таким чином покаяння не являється постійним самократанням, а постійним визнаванням Божої праведності та мудрості Божого Провидіння, яким нас провадить у житті та власної немочі самостійно пізнавати і вирішувати в ньому. Саме тому літургія закликає нас не тільки раз покаятися, а творити дух покаяння, який буде присутній в нашому серці постійно, аж до кінця життя.

Останнім часом довелось мені взяти участь у низці місій під покровом святого пророка, предтечі і христителя Господнього Івана. Під час цих місій у церквах, де вони проходять, присутня частина мощів Святого, а також його чудотворний образ із монастиря Різдва святого Івана Христителя в Улашківцях на Тернопільщині. Образ Івана Христителя чи не найкраще відкриває нам смисл і дух покаяння. Сам він проповідував: «Готуйте путь Господню, вирівняйте стеж-

ки його. Кожна долина наповниться, кожна гора й горб знизиться, нерівне вирівняється, дороги вибоїсті стануть гладкі, а кожна людина побачить спасіння Господнє» (Лк 3,4-6). Для Божого слова потрібний прямий, рівний шлях. Воно не зможе закоренитися у серці, переповненому гордості, зарозумілості, самохвальби та постійного самовиправдання. Тому слова Іванові актуальні й сьогодні, і нині він, подібно як тисячі років тому, закликає готувати путь Господню, бо тільки до серця спокійного і тихого промовляє Господь, тільки людина з таким серцем здатна його почути.

Підчас місій з мощами і чудотворним образом Івана Христителя, які у березні проходитимуть у Львові, місіонери пропонують нам роздумати про факт нашого хрещення, яке проповідував Іван, кажучи: «після мене йде той, якому я не гідний розв'язати ремінь взуття. Той буде вас христити Духом Святим і вогнем» (Лк 3,16). Адже фактом хрищення ми живемо протягом цілого нашого життя, хоча й не завжди достатньо надаємо йому значення. Тим не менше, саме завдяки факту хрищення ми стали Божими дітьми, увійшли у Божу родину, стали приналежними до святої Церкви, почали називатися християнами, отримали власне ім'я, з яким себе ототожнюємо, стали християнами. Факт хрещення відкрив для нас ще інші ласки, які ми не можемо побачити й оцінити, як от – прощення гріхів. Нехристиянам, які мають проблеми із сумлінням, дуже важко отримати прощення гріхів і вони часто «блукають в темряві», шукаючи виходу, але не знаходять. Християни легко отримують таке прощення, часто навіть не усвідомлюючи, яку велику ласку мають.

Великий піст – час, призначений для творення духа миру покаяння, щоб, коли піст закінчиться, цей дух запанував у наших серцях і душах. Саме це і є метою місій, які протягом березня проводитимуться у храмах Львова. Бажаю, щоб якомога більше читачів нашого часопису відвідало ці місії, а всім читачам бажаю духовно з'єднатися з отцями місіонерами і молитися в намірі, щоб ми могли решту життя прожити у правдивому мирі та в дусі покаяння. ■

МІСІОНАР
УКРАЇНСЬКИЙ ХРИСТИЯНСЬКИЙ ЧАСОПИС

Головний редактор:
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Відповідальний секретар:
Ігор САВ'ЯК

Редакційна колегія:
о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ
Віра АРІВ

Літературне редагування:
Маріанна КУЗАН

Коректура:
Маріанна КУЗАН

Дизайн та комп'ютерна верстка:
Олег ПЕЛЕНИЧКА

Фото:
бр. Іпатій ВАЩИШИН, ЧСВВ
Микола ДЕМЧУК

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни
Реєстраційне свідоцтво КВ № 5133 від 18.05.2001 р.
Часопис виходить раз у місяць

Передплатний індекс – 23959

Адреса редакції:
м. Львів, 79019, вул. Б. Хмельницького, 36
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел/факс: 272-46-94
URL: www.osbm.in.ua

Підписано до друку 28.01.2009 Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. Фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0. Зам. Тираж 5500 прим.

ЦІНА ДОГОВІРНА

Віддруковано з готових діапозитивів
у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян
«Місіонер». 80300, Львівська обл., м. Жовква,
вул. Василіянська, 8

Передруки і переклади дозволені за поданням джерела. Редакція зберігає за собою право виправляти і скорочувати надіслані матеріали.

©Журнал «Місіонар», 2010

ПОСЛАННЯ ВСЕЛЕНСЬКОГО АРХИЄРЕЯ ВЕНЕДИКТА XVI
на Великий Піст 2010 року

Божа справедливість проявилася через віру в Христа (пор. Рм 3,21-22)

Дорогі брати й сестри, щороку, з нагоди Великого Посту, Церква заохочує нас до щирого перегляду нашого життя у світлі євангельських повчань. Цього року я хочу поділитися з вами деякими роздумуваннями над розлогою темою справедливості, виходячи від ствердження святого Павла: Божа справедливість появилася через віру в Христа (пор. Рм 3,21-22).

Справедливість: «dare cuique suum»

Насамперед зупинюся над значенням терміну «справедливість», який у загальній мові означає «віддати кожному належне – dare cuique suum», згідно з відомим висловом Ульпіяна, римського юриста III століття. Однак, в дійсності, це класичне визначення не уточнює, у чому саме полягає це «належне», яке потрібно кожному запевнити. Те, чого людина найбільше потребує, не може бути їй гарантоване законом. Щоб втішатися життям у повноті, вона потребує чогось глибшого, що може бути їй дане лише безкорисливо: можемо сказати, що людина живе тією любов'ю, яку лише Бог міг їй передати, створивши її на Свій образ та подобу. Очевидно, матеріальні блага є корисними і потрібними, зрештою, сам Ісус турбувався про те, щоб оздоровити хворих, годувати натовпи, які йшли за Ним, і, без сумніву, Він рішуче засуджує байдужість, яка також і сьогодні доводить до смерті сотні тисяч людей задля нестачі харчів, води та ліків; але «розподільча» справедливість не дає людині всього того, що їй належиться. Так, як хліба, а навіть більше від нього, вона потребує Бога. Святий Августин зазначає: якщо «справедливість є чеснотою, яка розподіляє кожному те, що йому належить… не є людською та справедливість, яка відбирає людину від істинного Бога» (Про місто Боже, XIX, 21).

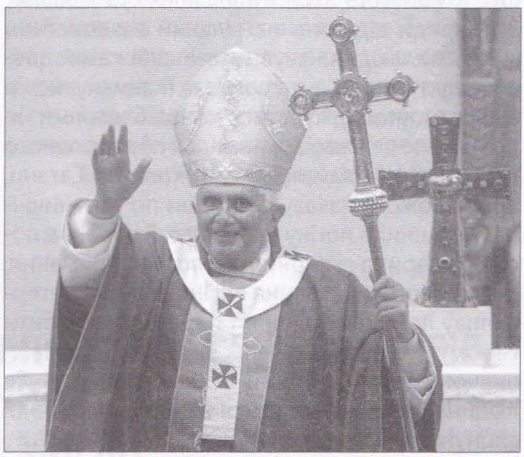

Святіший Отець Венедикт XVI.

Звідки береться несправедливість?

Євангелист Марко наводить наступні слова Ісуса, які стосуються дискусії про те, що є чистим, а що – нечистим: «Нема нічого зовнішнього для людини, що, входивши в неї, могло б її осквернити; лише те, що виходить з людини, те оскверняє людину… Те, що виходить з людини, – те оскверняє людину. З нутра бо, з серця людини, виходять недобрі намисли» (Мк 7, 14-15.20-21). Залишаючи з боку безпосереднє питання, що стосується страви, у реакції фарисеїв можемо зауважити постійну спокусу людини: знайти джерело зла у зовнішніх причинах. Чимало сучасних ідеологій, якщо добре приглянутися, мають таку передумову: оскільки несправедливість походить «ззовні», для того, щоб запанувала справедливість, ви-

стачить усунути зовнішні причини, які заважають її здійсненню. Такий спосіб мислення – попереджає Ісус – наївний та короткозорий. Несправедливість, плід зла, не має виключно зовнішнє коріння; вона походить з серця людини, де знаходяться зародки таємничого потурання злу. Це з гіркотою визнає Псалмоспівець: «Я ж у беззаконні народився, й у гріху зачала мене моя мати» (Пс 51,7). Так, людину послаблює внутрішній поштовх, який заглушує її здатність входити у спільність з іншим. З природи відкрита на вільний взаємообмін з іншими, людина зауважує в собі самій дивну силу тяжіння, яка спонукає її замкнутися в собі, самоутверджуватись понад ближніми чи проти них: це – егоїзм, наслідок первородного гріха. Адам і Єва, спокушені брехнею Сатани, проти Божого наказу сягнувши по таємничий плід, замінили логіку довір'я до Любові на логіку підозри та суперництва, логіку отримання, довірливого очікування від Іншого – на нетерпеливу логіку володіння та прагнення робити самому (пор. Бт 3,1-6), внаслідок цього досвідчивши відчуття тривоги та невпевненості. Як людина може визволитися від цієї егоїстичної спонуки та відкритися на любов?

Справедливість і Sedaqah

В основі мудрості Ізраїля знаходимо глибокий зв'язок між вірою в Бога, Який «піднімає з пороху злиденного» (Пс 113,7) та справедливістю щодо ближнього. Саме слово, яке по-єврейськи означає чесноту справедливості – sedaqah, добре це висловлює. Sedaqah, у дійсності, з одного боку означає повну згоду з волею Ізраїлевого Бога, а з іншого – справедливість стосовно ближнього (пор. Вих 20,12-17), особливо убогого, чужинця, сироти та вдови (пор. Вт 10,18-19). Але ці два значення пов'язані, тому що дати вбогому для ізраїльтянина не є нічим іншим, як поверненням належного Богові, Який змилосердився над нуждою Свого народу. Не випадково Мойсей отримує таблиці Закону на горі Синай після переходу через Червоне море. Тобто, послух Законові має за передумову віру в Бога, який перший «вислухав благання» свого народу і «зійшов, щоб визволити його від Єгипетської руки» (пор. Вих 3,8). Бог є уважним до голосіння нещасного і у відповідь очікує, щоб Його слухати: вимагає справедливості щодо бідного (пор. Сир 4,4-5.8-9), чужинця (пор. Вих 22,20), раба (пор. Втор 15,12-18). Тому, щоб осягнути справедливість, необхідно вийти з ілюзії самодостатності, того глибокого стану замкненості, який є началом несправедливості. Іншими словами, потрібен «вихід», глибший від того, який Бог здійснив з Мойсеєм, потрібне визволення серця, яке слово Закону саме по собі безсиле здійснити. Тож чи існує для людини надія на справедливість?

Христос – Божа справедливість

Християнська благовість позитивно відповідає на людське прагнення справедливості, як стверджує святий Апостол Павло у Посланні до Римлян: «Тепер же без Закону з'явилася Божа справедливість… через віру в Ісуса Христа для всіх, хто вірує, бо нема різниці. Всі бо згрішили й позбавлені слави Божої, і оправдуються даром його ласкою, що через відкуплення, в Ісусі Христі: якого видав Бог як жертву примирення, в його крові, через віру» (3,21-25).

Якою, отже, є Христова справедливість? Це, передовсім, справедливість, яка походить з благодаті, згідно з якою не людина є тим, хто виправляє, зціляє себе саму та інших. Той факт, що «відкуплення» відбувається у «крові» Ісуса означає, що не жертвоприношення людини визволяють її з тягаря провин, але жест любові Бога, Який відкриває Себе до кінця, настільки, що бере на Себе «прокляття», яке належить людині, щоб в обмін передати їй «благословення», яке належить Богові (пор. Гал 3,13-14). Але це відразу викликає зауваження: що це за справедливість, де праведний вмирає за винуватого, а винний отримує взамін благословення, яке належиться праведному? Чи ж, таким чином, кожен не отримує протилежне до того, що йому належить? У дійсності, тут відкривається Божа справедливість, повністю відмінна від людської. Бог у Своєму Синові заплатив за нас ціну відкуплення, ціну насправді надмірну. Перед обличчям справедливості хреста людина може бунтуватись, бо вона виявляє те, що людина не є самодостатньою істотою, але потребує Іншого для того, щоб бути повністю со-

бою. Навернутися до Христа, увірувати в Євангеліє означає, по суті, саме це: позбутись ілюзії самодостатності, щоб усвідомити та прийняти власну убогість – нестачу інших та Бога, потребу Його пробачення та дружби.

Отже, можемо зрозуміти, чому віра є чимось зовсім іншим, ніж природний факт, зручний та очевидний: потрібно покори, щоб прийняти те, що потребую Іншого, Який визволить мене від «мого», щоб безкорисливо дати мені «своє». Це відбувається зокрема у Святих Тайнах Покаяння та Євхаристії. Завдяки Христовій дії ми можемо увійти у «більшу» справедливість, якою є справедливість любові (пор. Рм 13,8-10), справедливість того, хто завжди відчуває себе швидше боржником, аніж кредитором, оскільки отримав набагато більше від того, на що міг сподіватися.

Саме завдяки цьому досвідові християнин прагне спричинитися до будування справедливих суспільств, де всі отримують необхідне для того, щоб жити згідно з власною людською гідністю і де справедливість оживлюється любов'ю.

Дорогі брати й сестри, кульмінацією Великого Посту є Пасхальне Тридення, у якому також і цього року прославимо Божу справедливість, яка є повнотою любові, дарування, спасіння. Нехай же цей покаянний час буде для кожного християнина часом справжнього навернення і глибокого пізнання таїнства Христа, Який прийшов, щоб здійснити кожну справедливість. З такими почуттями від щирого серця уділяю всім Апостольське благословення. ■

Переклад Української редакції Радіо Ватикану.

ЗВЕРНЕННЯ
ДО ВСЕСВІТЛІШИХ І ВИСОКОПРЕПОДОБНИХ ДУШПАСТИРІВ, ПРЕПОДОБНИХ ЧЕНЦІВ ТА ЧЕРНИЦЬ ТА ДОРОГИХ У ХРИСТІ-ГОСПОДІ МИРЯН
щодо видання релігійної літератури

Дорогі у Христі!

Друковане слово має велику силу. Воно може однаковою мірою як сприяти добру, так і обернутися на зло. У нашому народі розповсюджується багато видань, які завдяки поліграфічному оформленню виглядають як здорова релігійна література, але насправді мають дуже шкідливий для людських душ зміст. Такими, зокрема, є розповіді про різноманітні уявні релігійні об'явлення, події релігійного характеру чи викривлене представлення правд віри. Цю псевдорелігійну літературу залюбки продають несумлінні люди переважно при входах до храмів чи відпустових місць. Все це завдає великої шкоди людям, які щирим серцем бажають служити Господу нашому Ісусу Христу.

У зв'язку з цим Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви, який відбувся у Львові–Брюховичах 29 листопада – 5 грудня 2009 року Божого, звернув увагу щирих шукачів релігійної правди, що справжня християнська католицька наука представлена тільки у тих виданнях, які мають дозвіл компетентної церковної влади. Такий дозвіл включає ім'я та уряд українського греко-католицького єпископа, дату та протокольний номер документа, під яким цей дозвіл надано. Разом з тим наголошуємо, що самого вислову „За дозволом церковної влади» не достатньо і він не гарантує релігійної чистоти змісту.

Просимо усіх, кому лежить на серці добро власної душі, читати лише релігійну літературу, яка вповні заслуговує такої назви. ■

+ ЛЮБОМИР

Дано в Києві,

при Патріаршому соборі Воскресіння Христового,

15 січня 2010 року

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня, як винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішний день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

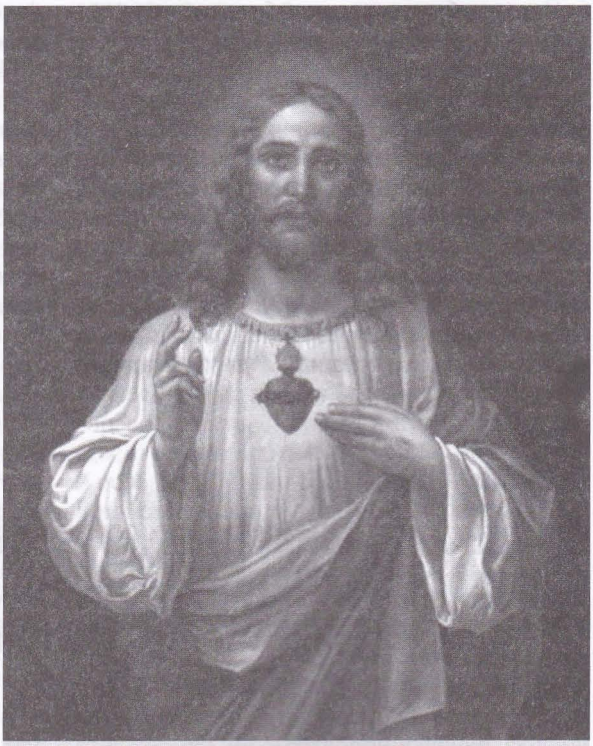

Ось Серце, що так полюбило нас...

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА БЕРЕЗЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб світова економіка управлялась відповідно до критеріїв справедливості й рівності, з урахуванням реальних потреб людей, особливо бідних верств населення.

МІСІЙНИЙ: Щоб Церкви в Африці були знаком та знаряддям примирення і справедливості в кожному регіоні цього континенту.

МІСЦЕВИЙ: Щоб на теренах «Великої України» поширювалася цивілізація віри, прощення та правдивої християнської любові, а також відновлювалася і укріплялася свята Католицька Церква.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА КВІТЕНЬ

(З благословення Святішого Отця)

о. Йосафат Хаймик, ЧСВВ

ЗАГАЛЬНИЙ: Щоб відповіддю на кожен вияв фундаменталізму й екстремізму було постійне протиставлення поваги, толерантності та діалогу між усіма віруючими.

Духовна засада говорить: «Проти зла не можна боротися методами зла». Це стосується і таких реалій, як різного роду фундаменталізм і екстремізм, особливо коли це проявляється в релігії. Як відомо, фундаменталізм як такий намагається за будь-яку ціну зберегти старі форми побожності і вірування, тавруючи кожен прояв їх критичного аналізу, а тим більше зміни. Екстремізм в релігії посувається ще далі і намагається різними способами ущемлювати і витісняти «інакомислячих». Така позиція породжує напруження, протистояння, а часто й кровопролиття, що може спровокувати міжрелігійні війни, які в історії завжди відзначалися особливою жорстокістю. Євангельський заклик любові Бога і ближнього виключає будь-яку форму примусу щодо визнання і практикування християнських засад. Церква це спільнота вільних і свідомих людей, які завжди проявляють повагу й толерантність в постійному діалозі між усіма віруючими, або між визнавцями інших релігій. Каже Євангелист Іван: «Страху нема в любові, а навпаки, досконала любов проганяє геть страх, бо страх має в собі кару, а хто боїться той недосконалий у любові. Ми любимо, бо Він перший полюбив нас. Коли хтось каже: Я люблю Бога», а ненавидить брата свого, той не правдомовець. Бо хто не любить брата свого, якого бачить, той не може любити Бога, якого він не бачить» (І Ів. 4,18-20). Ці слова свідчать про те, що зброєю християн була і залишається любов, яка в усі часи довела свою «ефективність». Повертаючись до згаданої на початку духовної засади, можна додати, що саме зло може помножити зло, особливо, якщо використовувати його як засіб боротьби. Подібно як проти темряви найбільш ефективним засобом буде світло, а проти холоду – тепло, так і щоб побороти зло необхідно намагатися чинити протилежне йому добро. Добро обеззброює і перемінює зло поглинаючи його в себе. Молімося, щоб Боже Царство добра і любові поширювалося й надалі в душах і серцях людей. ■

МІСІЙНИЙ: Щоб християни, переслідувані за Євангеліє, завдяки силі Святого Духа, витривали у вірному Божої любові для цілого людства.

За статистикою християнство – найбільш переслідувана релігія світу. Про це свідчать щорічні звіти міжнародного католицького добродійного фонду «Допомога Церкві в біді». Згідно з даними фонду, щорічно через релігійні переслідування гине близько 170 тисяч послідовників Христа, а в 60 країнах світу не дотримуються релігійної свободи. Найбільш драматична ситуація склалася для християн в Індії, Пакистані, Саудівській Аравії і країнах Близького сходу та Африки, де християнам накидається визнання законів, опертих на віруваннях інших релігій, або забороняється суспільна діяльність. На жаль, засоби масової інформації замовчують проблему переслідування християн. В цьому можна було переконатися під час недавніх погромів християнських святинь в Індії і безпідставних арештів китайських християн під час Олімпіади в Пекіні.

Дійсну ціну віри знають ті люди, хто ризикує бути убитим на виході з християнського храму, але все-таки йдуть на богослужіння. Вони часто перебувають у меншості і до того ж ізольованими від міжнародної спільноти. Отож молімося, щоб віра в Христа-Господа додавала їм сили й надії на кожен новий день твердого визнання і свідчення про непереможну Божу любов. Нехай завдяки силі Святого Духа вони стають незломними свідками Євангелії. ■

МІСЦЕВИЙ: Щоб народ України в молитві та праці глибше усвідомлював свою національну гідність, християнське коріння та відповідальність перед Богом за своє життя.

Національна гідність християнина – це не маргінальні чи зайві в наш час поняття, а принципові для власного духовного розвою як християнина, як Богом створеної особистости. Торкаючись національного почуття і почуття патріотизму, ми можемо відстежити як в історії, так, можливо, навіть у досвіді власного життя, якої сили це почуття може сягати. Готовність постраждати за вітчизну, за власний народ і навіть померти за них, в усі часи і в усіх культурах є однією з найбільших доброчинств. Зустрічаючись з сильними проявами патріотизму, національного почуття, християнин може задатися питаннями: як ці почуття поєднуються з вірою, як відповідають ідеалу християнського благочестя? Християнська відповідь така: поряд з іншими чеснотами, які Бог дарує кожній людині – совість, милосердя, мужність, справедливість, терпіння тощо – є і любов до свого роду, до свого народу, вітчизни. Отже, національне почуття, як природне почуття єдності людей, об'єднаних мовою, спільними національними рисами характеру, культурою з її цінностями, національними святинями, релігією (хоч і не завжди) – це Богом дарована природна чеснота, яку необхідно розвивати і помножувати спираючись на всю свою життєву енергію. Не слід при цьому забувати про Бога, якому найперше «належить усяка слава, честь і поклоніння», бо Його провидіння чуває над кожним народом землі, у тому числі й над українським. Молитися за свою державу для українця повинно стати повсякчасною потребою, а діла милосердя і любові для розвитку своєї держави нехай чиняться без намови, а радше з почуттям відданості і посвяти. Понад те, українці повинні шанувати кожне життя від моменту його зачаття до його натуральної смерті. Це не тільки спричиниться до збільшення нашої вимираючої нації, але й до зміцнення родинних зв'язків, що є чи не найбільшою запорукою процвітання держави. ■

■ ПОКРОВИТЕЛЬ НА КВІТЕНЬ

СВ. ІПАТІЙ, 13 квітень.

Святий Іпатій був єпископом у IV ст. у місті Гангарі, що в Малій Азії. За святість життя й ревність у вірі Бог наділив його чудотворною силою. Своєю молитвою перемінив він в одному селі гірку воду на солодку, а іншим разом видобув тепле джерело для лікування хворих. Коли до імператорської скарбниці заповзла отруйна змія, Іпатій звелів їй лізти в розпалену піч.

Коли Іпатій повертався з І Вселенського Собору в Нікеї 325 року, на якому було засуджено вчення єретика Арія, аріяни підстерегли його і побили палицями, а потім кинули в болото. Ледве живий владика став молитися за кривдників, та одна аріянка вбила його, поціливши каменем в голову. На похорон Іпатія прийшли і його вбивці, опановані злим духом. Як тільки його тіло поклали до гробу, сталося чудо: всі убивці отримали зцілення. Це була відплата милосердного пастиря за заподіяну йому кривду.

Своїх праведників Господь відзначає особливою милістю за життя і возвеличує після смерті. Святий Іпатій, єпископ міста Гангари, мав від Бога великий дар чудотворення: він зцілював різні недуги й виганяв бісів. В одному селищі святий навіть перетворив у джерелі гірку воду на солодку, в іншому – за його молитвами забило із землі цілюще джерело. Повертаючись у 326-му році з Константинополя після закінчення Першого Вселенського собору, Іпатій потрапив до рук єретиків. Вони поранили єпископа і скинули з високого берега в болото. Та помираючи, святий просив у Господа милості для своїх мучителів, просив простити їм тяжкий гріх. ■

Синод єпископів УГКЦ.

СИНОДАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

з нагоди 20-ліття легалізації УГКЦ, 65-ліття з дня смерті Митрополита Андрея (Шептицького) та 25-ліття з дня смерті Патріарха Йосифа (Сліпого)

Продовження.
Початок у ч. 1 і 2 за 2010 рік.

«І будете мені свідками... аж до краю землі»

«Мої очі бачили твоє спасіння,
що ти приготував перед усіма народами»
(Лк. 2, 30–31).

Як уже було сказано, до практичної реалізації своїх патріарших устремлінь наша Церква приступила на поселеннях, коли вірні в Україні були брутально позбавлені права на існування. Та жертовна місія, яку взяли на себе наші краяни у вільних частинах світу, викликає в наших серцях почуття великої вдячності та спонукає нас придивитися ближче до цієї сторінки нашої церковної історії та сучасного буття Церкви.

Починаючи з кінця XIX століття Бог у своєму Промислі повів нашу Церкву і народ зовсім новими шляхами, простеляючи їх далеко поза межі рідної землі. Відтоді й дотепер мільйони наших співвітчизників покидали і покидають свій дім, волею чи неволею опиняючись далеко від України, практично на всіх континентах нашої планети. Такими дивними Божими шляхами – головно через мирян, а згодом і через своїх священнослужителів – дісталася Київська Церква й до народів і культур, до яких ніколи раніше не йшла і серед яких ніколи не сподівалася працювати.

Реагуючи насамперед на духовні потреби українських заробітчан та переселенців, уже Митрополит Сильвестр (Сембратович) доклав чимало зусиль, щоб послати до вірних своєї Церкви греко-католицьких душпастирів. Стараннями Митрополита Андрея, який двічі особисто відвідав заокеанські поселення, наші одновірці отримали й своїх архипастирів: Владику Сотера (Ортинського) у Сполучених Штатах Америки (1907) та блаж. священномученика Микиту (Будку) у Канаді (1912). Після Другої світової війни, коли до першої та другої хвиль заробітчанської еміграції додалася справжня лавина політичних скитальців, греко-католицькі єпархії у цих державах було піднесено до рангу митрополій, а ієрархічні структури УГКЦ поширено на Південну Америку, Західну Європу та Австралію.

Динамічний розвиток українського церковного життя на поселеннях мав важливе значення з огляду на несприятливі умови на рідних землях, особливо після того, як внаслідок тоталітарного насилля Греко-Католицьку Церкву було заборонено в Україні та в інших державах комуністичного блоку. Неоціненною є допомога, яку надала Церква на поселеннях своїй приреченій на

мовчання Церкві на батьківських землях, ставши її голосом у вільному світі. Цього року, відзначаючи 20-ліття легалізації нашої Церкви, ми не раз вдячно згадували, як спрагло припадали вірні катакомбної Церкви до своїх радіоприймачів, з яких через передачі Радіо Ватикану до них линули рідний літургійний спів і теплі слова духовної підтримки. Ми вдячно відзначали також, що Церква на поселеннях немало спричинилася до виходу УГКЦ з підпілля наприкінці 80-х років XX століття і до розбудови її структур упродовж подальшого двадцятиліття релігійної свободи.

Відтоді ситуація Церкви разюче змінилася, і у своєму Посланні з приводу 60-ї річниці Львівського псевдособору 1946 року Синод Єпископів Церкви на матірних землях відзначив:

Сподіваємося, що тепер Українська Греко-Католицька Церква, поступово розвинувши можливості душпастирської опіки й послідовно відстоюючи право на релігійну свободу на всіх теренах колишнього Радянського Союзу, зможе відновити свій духовний зв'язок і належно послужити тим своїм вірним, які цього бажають.

Ці слова, звернені передусім до греко-католиків у країнах їхнього новітнього розселення (включно з Росією й Казахстаном), цілком закономірно можна віднести й до вірних нашої Церкви на всіх залюднених континентах. Зміцнення духовного зв'язку й розбудова тісніших взаємин мають стати плодами здобутої свободи й відновленого чуття єдиної християнської родини.

Проте тут укотре виринає запитання: як це правильно робити? І тут знову може прислужитися досвід історії та приклад наших великих попередників. Зокрема, слуга Божий Андрей (Шептицький) не лише ініціював проведення спільних нарад греко-католицьких єпископів для узгодження найважливіших питань розвитку богослужбового життя чи вдосконалення канонічного правопорядку, а й не переставав від імені «єпископів Галицької церковної провінції» закликати «передовсім преосвященних єпископов нашого обряду й наш нарід Закарпатської Руси, Югославії, Сполучених Держав Північної Америки й Канади, Румунії й Бразилії», а також «вірних наших епархій, а відтак і розпорошених по цілому майже світі еміґрантів» уникати «всього того, що ділить і роз'єднює», а шукати «всюди того, що лучить і єднає» (Спільне послання до 950-ліття Хрещення Руси-України, 1938 рік).

Після визволення з ув'язнення Патріарх Йосиф доклав великих зусиль, щоб згуртувати «в розсіянні сущих», скликаючи конференції греко-католицьких єпископів, а згодом і Синоди помісної УГКЦ, «щоб злучити те розсіяне стадо воєдино, об'єднати його біля свого Глави і Батька, щоб цьому об'єднанню дати вияв в нашому традиційному правлінні, в священних церковних Синодах» (Послання з нагоди завершення 90 літ життя).

Для Патріарха була безсумнівною нерозривна єдність УГКЦ в усьому світі:

В єдності рятуйте нашу Церкву від загибелі і руїни! Нехай Ваша єдність, єдність всього єпископату Української Католицької Церкви, буде стимулом і надхненням для всіх тих пастирів, духовників і мирян, яких батьків і прадідів родила Церква-Мати, Київська митрополія (Заповіт).

На його переконання, всі діти цієї Церкви, хоч куди закинула їх доля, втішаються духовними скарбами тисячолітнього київського християнства. Водночас вони покликані плекати свою церковно-історичну традицію у контексті культур країн свого поселення. Тому перед ними стоїть нелегке завдання, щоб, належно представляючи свою традицію, збагатити культури своїх нових батьківщин. Своєю чергою, органічно синтезуючи цінні елементи місцевих культур, УГКЦ може ширше відкритися на духовні запити інших народів, давати на них відповіді на підставі київської традиції.

Отож, підхід Ісповідника віри Патріарха Йосифа до розуміння сучасної УГКЦ є справді пророчим. З одного боку, він дає змогу уникнути надмірної централізації, наслідком якої було би зведення Церкви на поселеннях до українських анклавів, які перебувають у релігійно-культурному ґетто, штучно ізольованому від повноцінного життя в новій країні та приреченому на асиміляцію. З другого боку, збереження єдності Церкви в Україні із ієрархією та спільнотами вірних поза її межами дає змогу завжди ділитися з ними своїми скарбами, а їм – щедро черпати з її віковічного джерела і завдяки цьому продовжувати духовно приваблювати до себе нові покоління вірних та відкривати для себе глобальні духовні, культурні й цивілізаційні перспективи. ■

Продовження у наступному числі.

ПОСЛАННЯ АПОСТОЛА ПАВЛА ДО ФИЛИП'ЯН

о. Діонісій ЗЕВЕДЮК,ЧСВВ

Продовження.
Початок у ч. 1 і 2 за 2010 рік.

Заклик до пильності (3,2-4,1)

Апостол Павло, який нещодавно писав «Послання до галатів», був свідомий того, що й інші Церкви можуть мати подібні труднощі, як ті, що мали місце в Галатії: прибуття проповідників, які намовлятимуть до виконання приписів старозавітнього Закону, зокрема до прийняття обрізання.

Щоб зберегти филип'ян від подібних небезпек, Павло закликає їх до пильності, а також подає себе за приклад людини, яка, будучи досконалою, в розумінні старозавітнього Закону: «З роду Ізраїля, з коліна Веніямина, єврей з євреїв, фарисей за законом,.. щодо справедливості в законі – бездоганний» (3,5-6), – була захоплена змістом Євангелія і тому забажала усе втратити для найвищого пізнання Ісуса Христа. «Те, що було мені зиском, з-за Христа я вважав за втрату, – каже Павло. – Ба, більше: я вважаю за втрату все задля найвищого спізнання Христа Ісуса, Господа мого, заради Якого я все втратив і вважаю все за сміття, аби Христа придбати; і опинитися в Ньому не з праведністю моєю, що від закону, а з тією, що через віру в Христа, з праведністю, що від Бога – від віри; щоб спізнати Його й силу Його воскресіння і участь в Його муках, уподібнюючись Йому у смерті, аби якось осягнути воскресіння з мертвих» (3,8-11).

Апостол знає, що ще не осягнув мети, але прямує витривало до неї: «Забуваю те, що позаду, і змагаюся до того, що попереду, женусь до мети, по нагороду високого Божого покликання в Христі Ісусі» (3,13-14). А також він заохочує своїх адресатів: «Що б ми й не осягнули, простуймо завжди тим самим кроком. Наслідуйте мене, брати і сестри, і вважайте на тих, що поводяться так, згідно із зразком, який ви маєте в нас» (3,16-17).

Павло протиставляє тих, які «поводяться як вороги Христового хреста,.. думають тільки про земні речі» (3,18-19), справжнім Христовим учням і послідовникам і запевняє: «Наше громадянство в небі, звідки і Спасителя очікуємо, Господа Ісуса Христа» (3,20).

Заклик до єдності та до чеснотливого життя (4,2-9)

Апостол Павло уже в попередній частині послання закликав филип'ян до єдності й однодумності (2,2.5), а тепер повторює цей заклик, звертаючись до окремих осіб, яких називає по імені: «Еводію прошу та й Синтиху теж прошу, щоб думали однаково у Господі» (4,2). Це звертання, здається, вказує на деякі тертя у спільноті, визначну частину якої від початку складали богобоязні жінки (Ді 16,13), імовірно юдейського походження, хоч обидва названі тут імена – грецькі. Мабуть, мова про заможних пань, в домах яких відбувалися зібрання християн, або які мали почесний статус у спільноті, як Фива, з Церкви у Кенхреях (Рим 16,1-2).

І справді, Павло говорить далі прихильно про цих двох жінок: «Вони працювали для Євангелія зо мною і Климентом та іншими моїми співробітниками, імена яких у книзі життя» (4,3). Про них, як і про Климента, нам нічого більше не відомо, як і про того, котрого Павло називає «щирим товаришем» (якщо звичайно слово «сидзигос» – «товариш», «співробітник» не є власним іменем). І все ж таки, згадані жінки були, очевидно, причиною деяких напружень у спільноті, як це нерідко буває з амбітними особами і в наш час, а може просто не порозумілися між собою. Який лік на це? Шукання згоди, однодумності. Для Павла ці особи надто дорогі, щоб залишити їх без допомоги й підтримки.

У подальших словах Павло повертається до однієї з улюблених тем послання: «Радуйтеся завжди у Господі; знову кажу: «Радуйтеся!» (4,4). І подає причину: «Господь близько!» (4,5).

Заклик до молитви у різних її видах доповнює думку про близькість Господа: «Ні про що не журіться, але в усьому появляйте Богові ваші прохання молитвою і благанням з подякою» (4,6; більш дослівним був би переклад: «Нічим не журіться, але в кожній молитві та благанні з подякою нехай ваші прохання будуть знані перед Богом», тобто нехай будуть вислухані). Наслідком і плодом молитви буде Божий мир, вищий від усякого уявлення (4,7).

За цим іде перелік чеснот, які слід набувати: «Усе, що лиш правдиве, що чесне, що справедливе, що чисте, що любе, що шанобливе, коли якась чеснота чи що-небудь похвальне, – про те думайте!», – і заклик до наслідування апостолів: «Чого ви навчилися, що прийняли, що почули та бачили в мені – те чиніте» (4,8-9).

Вдячність за дар филип'ян (4,10-20)

Натяк на отриману через Епафродита пожертву був уже в попередній частині послання (2,25.30). Тепер Павло хоче відверто скласти филип'янам подяку. Він дає зрозуміти, що їхній дар був для нього причиною великої радості, але взаємно собі допомагати – це обов'язок християн: «Ваші старання про мене знову нарешті ожили», – трохи неначе докоряє Павло, але тут же вирівнює свою думку: «Ви старалися, та нагоди вам бракувало» (4,10).

Дякуючи за пожертву, Павло діє розважно й обережно, а тим самим виявляє своє особисте ставлення до багатства чи матеріальних дібр: він не шукає багатства для себе, хоч потребує сторонньої підтримки. Якби Павло і далі працював на свій заробіток, він не мав би потреби у сторонній допомозі, але, виконуючи служіння апостола, проповідуючи Євангеліє, він не має достатньо часу на будь-яку іншу працю.

Крім того, як це бачимо з послань до коринтян і галатів, Павло чується зобов'язаним до збирання коштів «на потреби вбогих святих в Єрусалимі» (Рим 15,26; Гал 2,10). Він прийняв дар від филип'ян, але чи не скаже хтось, що він привласнює те, що йому дали як пожертву для Церкви в Єрусалимі? Це викликало б недовір'я до Павла, не дало б можливості організувати плановану збірку (1 Кор 16,1-4; 2 Кор 8-9), а, отже, виконати те зобов'язання, яке Павло і Варнава дали Єрусалимській Церкві.

Тому Павло докладний у поясненні причин своєї радості. Не тому радіє, що заспокоїть свої матеріальні потреби: «Я кажу це не тому, що терплю злидні, бо я навчився задовольнятись тим, що маю. Умію бути в упокоренні, умію бути і в достатку: в усьому й в усіх обставинах я звик і насичуватися, і голодувати, жити в достатках і терпіти злидні» (Флп 4,11-12). Це дійсно звучить як оправдування себе, але водночас виявляє духовну свободу Павла, який не зв'язаний у своїй діяльності апостола прагненням винагороди. Павло знає, що його здатність від Бога: «Я можу все в тому, Хто укріплює мене», – каже він.

Разом з тим Павло вміє бути вдячний: він не тільки дякує за дар, отриманий з рук Епафродита, але визнає, що саме молода, щойно заснована ним християнська спільнота у Филиппах була першою, яка допомагала йому матеріально. Павло згадує про отриману двічі допомогу в Солуні, а, можливо, і про інші випадки, якщо слова: «Коли я вийшов був з Македонії», – означають його перше перебування в Коринті. Павло запевняє филип'ян, що шукає не дарів для себе, але плоду, що множиться на їхню користь, а їхню пожертву цінує високо: як участь у його скорботі (4,14), як милостиню, «пахощі солодкі, жертву приємну, Богові вгодну» (4,18). Закінчує апостол свою подяку запевненням про Божу нагороду филип'янам і славослов'ям: «А Богові й Отцеві нашому слава на віки вічні! Амінь» (4,20).

Закінчення

Короткі слова закінчення містять: прикінцеві вітання, у яких християни у Филиппах названі «святими у Христі Ісусі»; згадку про братів, тобто найближчих Павлових співробітників, однак, без перерахування їх імен, у тому числі Тимотея; як також згадку про інших членів християнської громади: «Всіх святих, особливо з цісарського дому» (4,21-22). Закінчує своє послання Павло, як завжди, – благословенням. ■

Закінчення у наступному числі

ІСТОРІЯ ЧУДОТВОРНОЇ ІКОНИ В ТУРИНЦІ

о.Михайло КОРМИЛО,
парох

В 10 км від Жовкви лежить старовинне українське село Туринка. За прадавньою легендою на місці теперішнього села в давнину росли густі ліси, в котрих водилися тури. Саме від полювання на них і зародилася назва села Туринки. У другій половині 18 ст. до Туринківської церкви було перенесено чудотворну ікону Спасителя з Старих Стрілиськ, біля Бібрки. Ікона була знана з того, що на ній час від часу появлялося світло у вигляді сяючих зірок. Усе це бачили люди. Тоді, за порадою місцевого пароха о. Григорія Бобчинського, ікону урочисто перенесли до церкви. Сяйво на іконі продовжувало з'являтися і в церкві. Воєвода брацлавський, князь Яблоновський, бачачи це диво, помістив на іконі срібне серце. Вістка про чудесні появи на іконі Спасителя в Стрілиських набула щораз більшого розголосу. Довідався про це важкохворий о. П'ясецький, схоліярх і парох туринецький, і склав обітницю, що, коли видужає, докладе усіх зусиль, аби ту ікону спровадити до Жовкви, а звідти – до Туринки.

Перенесення ікони з Жовкви до Туринки відбулося 2 липня 1766 року і переросло у величаве та урочисте свято. Отець Йосафат Висоцький, перший Архимандрит Жовківський, в митрі з жезлом, з чисельним духовенством у світлих фелонах ніс ікону Спасителя з Свято-Троїцької церкви. Усе це святкове дійство супроводжувалося салютуванням з гармат на замкових валах, чу¬десними переливами дзвонів усіх міських церков. Величезна кількість народу, шляхти, духовенства з братством і хоругвами вирушила до Туринки. Ікону з Жовкви до Туринки несли священики. Коли ж чудотворну ікону внесли до церкви, то помістили її в головному престолі. Оскільки чудесне сяйво появлялося і в церкві й понад нею, о. Олексій П'ясецький вирішив зробити усе, щоб церква в Туринці стала відпустовою. Задля цього він їде до Папи Римського Климентія XIII в Рим. Там отримує від Святішого Отця дозвіл

■ Чудотворний Ікона Христа Спасителя в селі Туринка.

на проведення відпустів на свято Божого Тіла, Преображення Господнього, Успіння Пресвятої Діви Марії, св. Апостолів Петра і Павла, Воздвиження Чесного і животворящого Хреста та св. Параскеві. З Риму о. Олексій привіз безцінну реліквію: частинку з Святого Дерева Хреста нашого Спасителя.

Ікона Спасителя намальована на дереві, а постать Христа оздоблена срібним одягом з позолоченими квітами. На іконі поміщено дві великі срібні воти. Серед них вота Льва Шептицького, єпископа Львівського; Франциска Пшибори, старости ржедського; Домініканів жовківських та багатьох інших...

У наш час ця чудотворна ікона продовжує щедро роздавати свої ласки в потребах християн.

Відпусти на празник Пресвятої Євхаристії і мучениці Параскеви. ■

Адреса:
Храм мучениці Параскеви, с. Туринка,
Жовківського р-н, Львівської обл.

100-ЛІТНІЙ ЮВІЛЕЙ

о. Матей Гаврилів, ЧСВВ,
о. Віталій Дудкевич, ЧСВВ

7 березня 2010 року єромонахи, монахи і вірні Львівського Свято-Онуфріївського монастиря вшановуватимуть столітній Ювілей з дня уродин його найвірнішої парохіянки п. Марії Репко.

Пам'ять – це невичерпне джерело і найкращий показник того, який слід після себе залишає людина. Життя п. Марії Репко немов у дзеркалі відображає хресний шлях нашої Церкви у часи новітніх катакомб XX століття. Цій мужній мирянці випала висока місія засвідчити вірність Господеві крізь буремні чотири десятиріччя. Вона неодноразово дивилася у вічі небезпекам, її помешкання зазнавало численних обшуків. Безбожна комуністична система позбавила нашу Церкву в 1946 р. легального існування, запроторила Єрархію, духівництво і монашество в ГУЛАГ, але не змогла зламати дух цієї мужньої жінки. Завдяки таким мирянам Церква вистояла, бо без них кількість її вірних на час виходу з підпілля була б набагато скромнішою. Св. Отець папа Іван Павло II у Апостольському зверненні «Про мирян» зазначив, що миряни у Церкві не можуть бути безробітними. Історію нашої Церкви у часи катакомбного існування збагатили діяльні та мужні миряни, які сьогодні

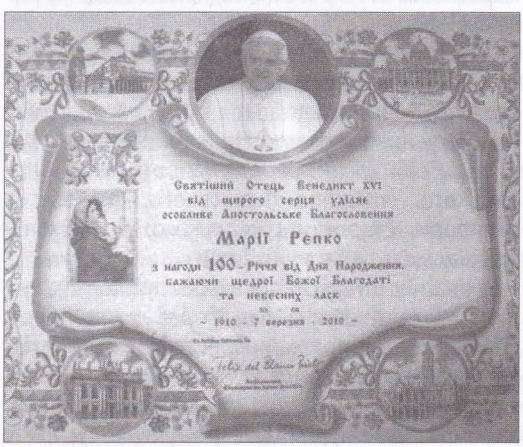

Благословення Святішого отця.

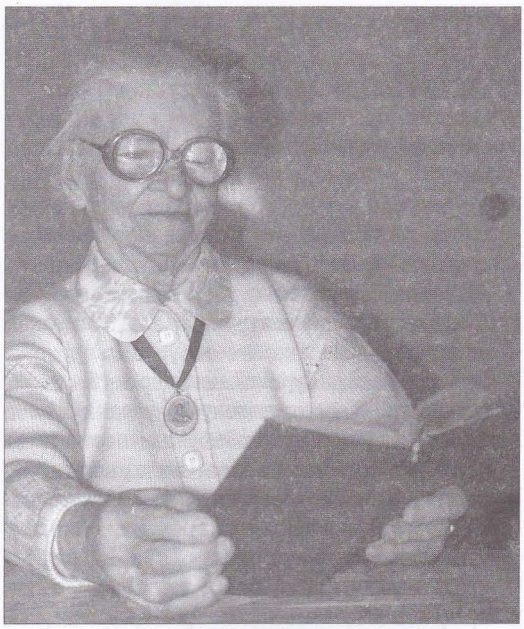

Марія є зразком активної мирянки.

заслуговують на велику вдячність і пам'ять. Для Василіянського Чину особа пані Марії є зразком такої активної мирянки.

Як багато може зробити людина, коли вона є щирим і діяльним християнином! Сильна особистість спроможна вчинити багато добрих справ для Церкви, оскільки у житті такої людини велику роль відіграє ідеал, який є її рушійною силою. Цим ідеалом у житті п. Марії Репко завжди був Христос. Це Він надихнув її зайняти безкомпромісну позицію. Для неї «так» завжди означало «так», а «ні» означало «ні», що дозволило п. Марії у своєму житті уникати половинчастості й нерішучості. Цей гарт духа вона одержала у 20 і 30 роки минулого століття від єромонахів Львівського Свято-Онуфріївського монастиря, які опісля стали сповідниками віри. Після Львівського псевдособору в 1946 р. п. Марія Репко трудилася не покладаючи рук у підпільній Церкві.

У нашій пам'яті, двох василіянських єромонахів вихованих у часи підпілля, вона закарбувалася дієвою і оптимістичною, зібраною і дисциплінованою, завжди з тими, що борються, а не скніють, надихають незламною силою духа і живим прикладом справжнього християнського життя. У часи

переслідувань УГКЦ вона духовно підтримувала молодь і плекала в ній покликання до чернечого стану. З пані Марією я мав щастя познайомитися на підпільній св. Літургії далекого 1967 року. Вдячний Божому Провидінню, бо саме завдяки цьому знайомству я одержав ласку покликання до чернечого і священичого служіння.

Скромна оселя п. Марії була хоч і не завжди безпечною, однак надійною пристанню для переслідуваних отців Василіян та інших греко-католицьких священиків. Тут вони мали можливість відправляти св. Літургію, хрестити, сповідати, причащати, святити воду і пасочки або просто зустрічатися з потрібними людьми. У домі пані Репко зберігалися Святі Тайни для щоденного причащання, особливо це стосувалося подорожуючих і хворих. Також її помешкання слугувало монастирем і підпільною семінарією, де ми збиралися. У цій оселі декілька років проживав мій співбрат у Чині, о. Матей Гаврилів. Водночас треба подякувати і сусідам п. Марії, які виявилися надійними людьми, деякі з них також приходили на Богослужіння чи запрошували святих отців до своїх осель.

Василіянський Чин вдячний Господеві за таких героїчних мирян у часи переслідувань. Надбання ювілярки, вихованої нашими попередниками у 30-ті роки минулого століття, варто належно оцінити. Приклад п.Марії Репко, її безкорисливого служіння Господеві та Церкві, повинен надихати не тільки сьогоднішніх мирян Львівського Свято-Онуфріївського монастиря, але й усіх людей доброї волі, що хочуть внести свою лепту у розбудову Христової Церкви. ■

ЇЇ ЖИТТЄВЕ КРЕДО – ЦЕ ВІРА В БОГА, МУЗИКА, СПІВ...

З нагоди 100-річчя від Дня уродин, у цей благословенний Богом день, прийміть щиросердечні вітання. Зичимо Вам міцного здоров'я, щастя, добра, радості, заступництва Пресвятої Богородиці. Нехай Всемилостивий Господь наділяє Вас Своїм Милосердям, Мудрістю, Любов'ю та засилає на Вас Свої проміння Ласки і Добра на многії і благії літа!!!

Пані Марія Репко народилася 07 березня 1910 р. у с. Желдець Жовківського повіту на Львівщині у селянській родині. Мати Параскевія (з дому Чех) домогосподарка, вільно володіла німецькою; батько Микола Репко, майстер на всі руки; добре знав іноземні мови: німецьку, польську, жидівську. Батьки, греко-католики, практикуючі християни. Мама дуже любила церкву, ходила на відпусти. Маленькій Марії батьки привили велику любов до релігії. Село, де зростала Марічка, знаходилося недалеко від лісу і вона любила милуватися природою, співом пташок, красою рідного краю. В школі вчилася дуже добре, була акуратна і старанна, особливо захоплювалася співом. Спів для неї був понад усе.

■ Спів для неї був хлібом насушним.

Коли померли батьки, пані Марія поїхала до Львова, де тоді жила старша сестра Анна. Сестра запропонувала пані Марії шукати працю у місті Львові і тут залишитися. «Щоб шукати

Марійська Дружина.

працю потрібно піти до церкви і висповідатися, прийняти Святе Причастя. Тоді Бог допоможе.» – так думала Марія. Вперше, коли вона зайшла до церкви святого Онуфрія у Львові, її вразив ангельський спів хору і вона сильно заплакала, говорячи: «Матінко Божа, це не люди співають, але ангели. Якби я туди дісталася, я б їм ноги цілувала». Поглянула вона, а в сповідальниці сидить священик. Почала сповідь: «Я приїхала до Львова і буду шукати роботу». Священик звернувся до неї з такими словами: «Доньцю, може ти голодна, може ти хочеш їсти, може не маєш де переночувати, я тобі дам адресу». Пані Марія відповіла, що мешкає у сестри. «Дитино, прийди, – сказав отець, – я тебе запишу до братства. Прийдеш?» «Прийду» – відповіла Марія. На другий раз отець записав Марію Репко до Апостольства Молитви і до інструктора, щоб приготувалася до Марійської Конґреґації. Підготовка мала тривати рік, але п. Марію прийняли швидше. Цей найщасливіший момент її життя відбувся 24 травня 1931 року. Тоді й почалася активна діяльність п. Марії у церкві. При церкві святого Онуфрія у Львові було два хори: хор «Звук» та мішаний хор. Марія Репко співала у хорі молоді «Звук», який мав велику популярність, а також і у мішаному хорі. Пані Марія не могла пережити, щоб у цьому хорі не співати, хор для неї був хлібом насушним, без якого не могла жити.

Керівником обох хорів був брат-монах Теоктист Довірак,ЧСВВ і був пан Степан Горак, який писав ноти та грав на скрипці. Брат Теоктист диригував мішаним хором (був музикантом і диригентом).

Марійською Дружиною молоді керував о. Йосиф Лучинський, ЧСВВ. При церкві було ще одне славне товариство – Марійська Дружина пань, провідником якого був о. Іриней Назарко, ЧСВВ. Це був час повної радості. Тоді говорили, що Служба Божа в церкві св. Онуфрія у Львові – це така велика радість, що важко передати словами.

Пані Марія проживала у Львові, і вчилася у педучилищі по вулиці Валовій. Бог обдарував п. Марію великою любов'ю до співу. Але часи змінилися, священиків заарештували, монастир закрили. О. Іриней дістався поза межі України. Згодом, у журналі «Патріархат» повідомлялося, що там, де зупинявся о. Іриней Назарко,ЧСВВ відразу створювалися Марійські Дружини.

Тоді дорога до Бога п. Марії продовжилася у Латинській катедрі, де вона співала в хорі більше 40 років. Тут доводилося співати спочатку все латинською. Її сповідником тоді став о. Рафаїл Керницький, з 1994 р. Владика.

В часі підпілля у хаті відбувалися події, в які сьогодні важко повірити. Її помешкання стало Церквою. Все, що було потрібно, виконував Ісус Утаєнний, Він переселився до помешкання п. Марії. Про це знають, але не всі.

Настав 1990 рік. Церква вийшла із підпілля. У 1995 р. Б., 16 липня, завдяки п. Марії Репко при церкві святого Онуфрія у Львові почала діяти Марійська Дружина пань, першим провідником якої став отець Василь Зінько. Головою Марійської Дружини була обрана п. Марія Репко. Завдяки п. Марії з 21 вересня 2002 р. Б. хор пань почав співати Святу Літургію, молебні, коляди. Організаційні здібності і велика сила волі не полишають її і сьогодні. Молоді з подивом слідкують, як вона піднімається крутими сходами на хори, щоб відспівати Богослужіння.

Своїм праведним життям вона є свідченням самого Христа для своїх рідних і близьких. ■

Марійська Дружина пань при церкві святого Онуфрія у Львові

МОЩІ СВЯТОГО ЙОАНА ХРИСТИТЕЛЯ У ЖОВКВІ

о. Йосафат ХАЙМИК, ЧСВВ

Піст – час очищення людської душі, її прозріння та оновлення. Кожного року мільйони віруючих християн, розпочинаючи Великий Піст, намагаються чинити діла милосердя та покути у відношенні до себе та своїх ближніх.

Цього року для вірних василіянського храму Серця Христового міста Жовкви перший тиждень Великого Посту був особливою нагодою для пізнання та поглиблення вічних правд Христової віри, як також її ревного практикування, адже тут з 14 по 21 лютого тривали Святі Місії, які проводили о. Теодозій Янків, ЧСВВ і о. Корнилій Яремак, ЧСВВ.

Розпочалося дійство в неділю 14 лютого на празник Стрітення Господнього зустріччю отців-місіонерів, які привезли до Жовкви мощі чесного і славного предтечі святого Йоана Христителя. Вже в перший день святих місій було видно, що просторий монастирський храм Серця Христового є затісний, щоб вмістити всіх учасників, хоча, як це належить під час місій, було оголошено розпорядок богослужінь та місійних наук для окремих груп вірних, з огляду на вік, стан чи сповнюваний ними обов'язок в суспільстві. Від ранку до пізнього вечора сотні і тисячі християн спішили до церкви, щоб послухати отців-проповідників, висповідатися і запричащатися, а також прикластися до чесних мощей св. Йоана Христителя.

Темою Місій була свята Тайна Хрищення. Кожного дня тричі на день служилася Свята Літургія, під час якої отці-місіонери пояснювали вірним значення та суть хрещення, акцентуючи на окремий його аспект. Інші священики з жовківського, а також крехівського і брюховицького монастирів служили людям у сповідальниці. Напевно найбільше вони являються тихими свідками численних навернень під час цих Святих Місій.

Шкільна дітвора і молодь мали свою окрему нагоду помолитися і поспілкуватися з василіянськими місіонерами, які пояснювали їм про найважливіші правди християнської віри, а опісля благословили святими реліквіями. Участь місцевих шкіл була організована за сприяння їх керівництва, яке з розумінням ставиться до потреби релігійного виховання дітей. Надзвичайно піднесеною і зворушливою

Отець Теодозій Янків,ЧСВВ виголошує повчальні науки для дітей.

була післяобідня зустріч в суботу, коли батьки привели до церкви своїх малих дітей. Цілий храм наповнився веселим дитячим кількасотним щебетанням, а коли розпочалося богослужіння, маленькі християни щиро складали свої рученята і разом з своїми батьками творили неповторну молитву прослави Творця.

Завершальні дні Святих Місій відзначилися особливою інтенсивністю, адже щораз більше і більше людей прагнуло примиритися з Богом і приступити до святого Причастя. Кількість учасників Святих Місій за цілий тиждень сягнула понад 12 тисяч. Знаковим є те, що саме стільки налічує населення міста Жовкви, хоча учасниками місій були не тільки місцеві, але й у великій мірі мешканці міст та сіл з цілої Жовківщини.

В неділю 21 лютого на завершення Святих Місій, під час урочистої Святої Літургії відбулося відновлення хресних приречень. Всі присутні тримали в руках запалену свічку і пам'ятку Святих Місій – хрест. В кінці Служби Божої ігумен жовківського монастиря о. Веніамин Чернега, ЧСВВ сердечно подякував отцям-місіонерам за проведені місії, а всім присутнім побажав якнайдовше пам'ятати цей святий час першого тижня Великого Посту та реалізувати всі побожні і корисні духовні постанову в своєму житті.

Велика дяка і славослів'я нехай лине в небесні простори, перед Престіл Всевишнього Бога за проведені Місії, їх духовні плоди, які зігріли і надалі зігрівають серця тисяч християн. Нехай Господь Бог благословить отців-місіонерів своїми щедрими ласками, а Святий Дух і надалі провадить дорогою ревного священичого служіння. ■

■ МИРЯНИ І ЦЕРКВА

БОГОСЛОВСЬКА ОСНОВА МІСІЇ МИРЯН

Іван КОБАСЯР

Продовження.
Початок у ч. 1 і 2 за 2010 рік.

Місце мирян у Церкві

Проблема ролі і місця мирян в Церкві була визначена Другим Ватиканським Собором. Проте, чи вичерпно і докладно там розглянуті різноманітні питання, які цікавлять кожного вірного зокрема? Можливо краще було б зробити якийсь приклад для побожного і чеснотливого життя християнина, але чи став би він універсальним? Напевно, що ні. Тому, прагнучи помогти вірним віднайти себе в Церковній спільноті, Святіший Отець блаженної пам'яті Іван Павло II видає післясоборове послання Christifideles laici. У ньому на прикладі притчі про виноградник, старається детально пояснити кожен момент людського співіснування, розібрати і показати, як це має відбуватися у світлі Христової науки в сьогоденні. В згаданому документі лунає «заклик до праці в Христовому винограднику, яким є світ, не тільки до єпископів, священиків, монахів та монахинь, а й до усіх віруючих, котрих Бог особисто покликав і ввірив їм місію у Церкві та світі».

Щодо священнодійств у Церкві, то вони здійснюються народом Божим, який складається з ієрархічного священства і мирян. Ті, які належать до ієрархічного священства, мають право священнодіяти, на відміну від вірних, які такого права в Церкві не мають. Але було б неправильно говорити, що священнодіяння мирянина, священика чи єпископа відбувається поза спільнотою всіх вірних. Навпаки, вони здійснюються спільно в спільноті, Церквою в Церкві.

Хто є мирянином?

Для того щоб говорити про місце та покликання, варто пояснити кого ми розуміє-

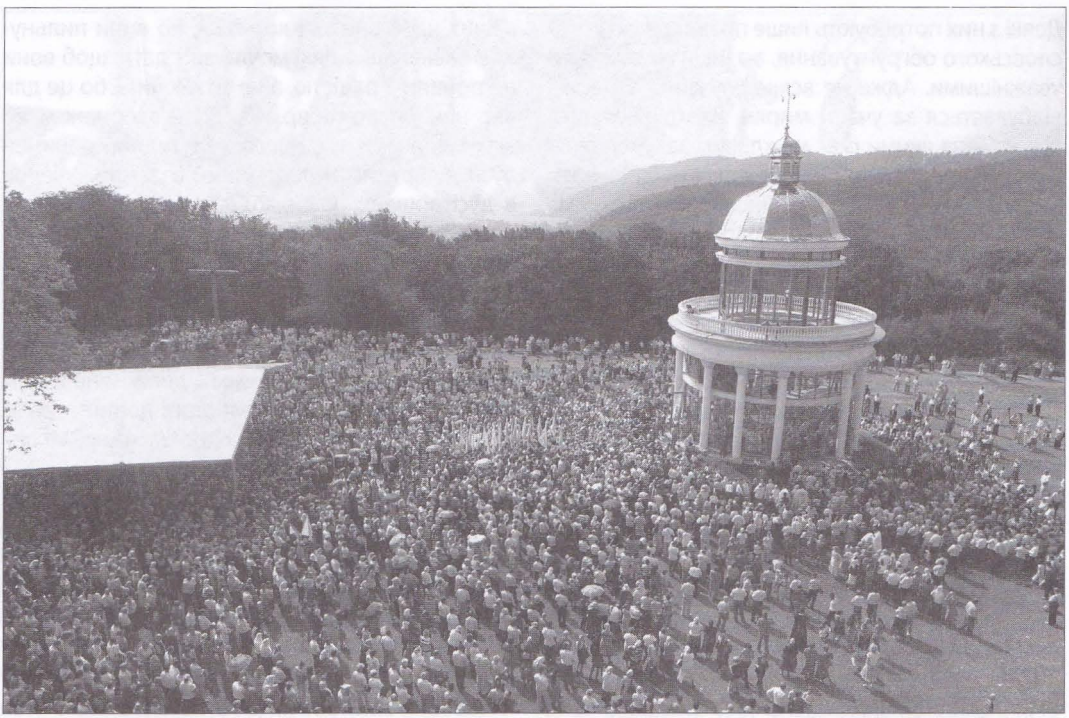

мо під терміном «мирянин» чи «миряни». За визначенням більшості тлумачних словників української мови це той, хто не належить до духовного стану. Натомість, словники теологічного спрямування більш вичерпні. Так Малий теологічний словник Карля Вагнера і Герберта Форгрімлера подає таке визначення: «мирянин (гр. λάικος – той, що належить до люду), як теологічне поняття означає (але тільки тимчасово) того, хто не відноситься до суб'єктів, наділених керівною або повнотою сакраментальної влади у Церкві». Глибше пояснення цього терміну знаходимо в Кодексі Канонів Східних Церков, де під словом «мирянин» розуміються ті вірні, які мають їм властивий мирський характер і беруть участь у місії Церкви, хоч живуть у світі, не мають свячення і не належать до чернечого стану.

Ще є «позитивне значення, в якому мирянин розуміється як охрещена особа (і на цій підставі також освячена й обдарована ласкою життя самим Богом), яка є членом, а не тільки предметом Церкви, та яка, в зв'язку з цим, виконує активну функцію і несе відповідальність». Мирянин приймає участь у відправленні Церквою жертви, бере на себе частину збірного завдання в конкретних обставинах, особливо тих, що носять місійний характер. Саме тут мирянин може бути носієм харизм від Бога, якими Той наділяє і провадить Церкву. Харизма – це Духовний Дар Божий, даний одній людині, але для спільного блага цілого людства (про харизму докладніше у листі ап. Павла 1 Кор. 12). Проте, є певна відмінність між харизмою і Божою благодаттю, яка сходить на людину під час Таїнства Хрещення. Різниця в тому, що через благодать ми одержуємо можливість безпосередньо брати участь у житті Пресвятої Трійці, а харизма дає можливість людині служити іншим в любові. Бо не всі є добрими організаторами, вчителями і т.п., але всі мають якийсь талант, даний Богом, для досягнення релігійних цілей, тобто спасіння душ і освячення світу.

У практиці ще не є достатньо опрацьовані, але часто присутні різні аспекти служіння мирян.

Деякі з них потребують лише правильного богословського обґрунтування, а з іншими слід бути уважнішими. Адже не всяке служіння в Церкві відбувається за участі мирян. Варто дослідити ті умови, за якими стає можливим залучення вірних в суттєві прояви життя церковної спільноти на загал і Церкви в її літургійному житті. Зокрема щодо функцій виключно ієрархічного священства. Це не повинно якось обмежувати мирян, але навпаки закликати до свідчення власної віри і надії в справах цього світу.

Блаженніший Патріарх Любомир говорить, що мирянин це той, «хто перебуває у зв'язку з Отцем, і Сином, і Святим Духом, а отже, має вступати у світ, де повинен покладатися не на свій розум, свої очі, вуха, але на свою віру». Також Глава УГКЦ Любомир Гузар пригадує слова отців Другого Ватиканського собору, які в Apostolicam actuositatem наголосили, що від самих початків Церкви миряни відіграють важливу роль в її житті. Тут навіть не йдеться про те, що впродовж усіх століть вони становили 98 – 99 відсотків народу Божого, а швидше про слова ап. Павла, який у своїх листах, перераховуючи людей і цілі родини, які вже тоді у різний спосіб допомагали церкві, свідчить, що мирянин завжди був і повинен бути творчим і діяльним членом церковної спільноти.

У теперішній ідеології панує популярна думка, яка порівнює Церкву з духовенством, а мирян – зі світом, через що спотворюються стосунки між членами одного народу Божого, які мають відмінні покликання в священстві. Це часто веде до нерозуміння і перебирання функцій одні в одних, і часто ті миряни, які хочуть бути дуже «активними», неминуче приєднуються до клиру. Все це є доказом того, що ми призабули, що Господь Ісус Христос зібрав, спас і освятив нас, як свій народ, для того, «щоби свідчити про Нього у світі й перед світом».

Щоб дати повніше визначення певному об'єкту, згадуємо про його функції. Так мирянин, який заохочується до праці в Церкві, виконує різні «за даром» завдання, щоб як для себе, так і для інших, давати свідчення, що саме він є складовою частиною Церкви. Отож, вірні мають «пам'ятати про наставників [...] і наслідувати їхню віру» (Євр. 13, 7). Також заклик «слухайтесь ваших наставників і коріться, бо вони пильнують ваші душі, за які мають звіт дати; щоб вони це робили з радістю, а не зітхаючи, – бо це для вас некорисно» (Євр. 13, 17) є зверненим до всіх мирян. Окрім, цього християнин повинен бути відкритим на постійний взаємний діалог, в дусі пошани до Божої істини, мати свобідні погляди, черпати духовні скарби з Церковної криниці, особливо Божого Слова і Святих Тайн. В справах віри і моралі приймати поучення своїх наставників, в необхідності виступати на захист Церковних засад. Ієрархам висловлювати потреби, побажання, думки, досягнення наук сучасного світу в дусі свободи і довір'я, також мають обов'язок ділитися з проблемами, які відносяться до справ цілої Церкви.

Покликання мирянина

Десь, саме в зустрічі людини з Богом, можна віднайти покликання. Ініціатива до цієї зустрічі належить Богу, бо Він перш за все кличе людину до життя в цьому світі. Якраз з цього покликання до життя походять всі інші покликання, тому що людина створена на Образ і Подобу Божу знаходить повноту свого існування у єдності з своїм Творцем. Згідно з вченням Ісуса Христа, щоб ми перебували в ньому. Бо кожен хто живе, вже є покликаним і має інші покликання, які може розвинути вповні лише, за словом Спаса, будучи «в Моїй любові», виконувати Заповіді Божі так, «щоб ваша радість була повна» (Пор.: Ів. 15:1-11). «Всі вірні кожного стану і чину покликані до повноти життя християнського та до досконалої любові».

В теперішній час поняття «покликання» дуже часто зустрічається в різного роду книжках і часописах. Говорячи про покликання мирянина, треба сказати, що сам термін «покликання» відноситься до внутрішнього стану, натомість поняття «завдання» (роль, місія) походить ззовні й інколи може бути нав'язане людині. Але описана вище зустріч людини з Богом є закликом, який торкається кожного в дуже індивідуальний спосіб, і говорить: «Іди і ти у Мій виноградник». У даному випадку це в жодному разі не є нав'язуванням, бо сама природа людини полягає в тому, що кожен швидше або пізніше покликаний працювати для приходу Божого Царства в історію людства.

Першим і головним покликанням людини є покликання до святості, як постійне вправляння і вдосконалення в любові. Святі є тими, які тут на землі сповнили і реалізували це покликання. Це не є якийсь «звичайний моральний наказ, а головною вимогою таємниці Церкви, бо вона є Вибраним Виноградником, завдяки якому паростки живуть і живляться святою, освячуючою лімфою Самого Ісуса Христа». Вже за самою своєю природою людина покликана бути святою, бо «Христові учні Богом, не з-за своїх заслуг, але постановою й ласкою Його покликані та оправдані в Господі Ісусі, в хрещенні віри стали дітьми Божими та учасниками божої природи, і тому справді святими».

Апостол Павло у своїх листах, які пише до спільнот охрещених людей називає їх покликаними і святими (пор.: 1 Кор. 1:2; 2 Кор. 2:1). Якщо для якоїсь речі характерна певна ознака, яка виходить з самої природи цієї речі, ми називаємо її онтологічною ознакою. Тому, людині, сотвореній на Образ і Подобу Бога, онтологічно, тобто вже з самої природи, характерно і притаманно бути святою. Тепер «треба [...] щоб вони святість, що її одержали, за поміччю Божою, життям своїм оправдали та звершили».

Іван Павло II, для того, щоб допомогти людині відкрити свої специфічні покликання, в Апостольському посланні Christifideles laici, говорить про формацію мирян. Формація допомагає у виявленні вірними своїх покликань, щоб вони зрозуміли, що можуть бути активними в місії Церкви. Щоб миряни виконували своє завдання «постійного росту, дозрівання і принесення багатого плоду». Також в цьому документі зазначається, що ця формація повинна якнайповніше сприяти єдності тих двох (духовної і світської) частин життя християнина.

Отці Другого Ватиканського Собору в Lumen gentium звернули особливу увагу на таку ознаку мирян, як їх «світський характер». З цього властивого і питомого для них покликання їм належить, стараючись про земські справи та впорядковуючи їх по-божому, шукати Царства Небесного. Тому миряни зібрані в Народі Божому, разом з ієрархією і членами чернечих інститутів, складають єдине Тіло Христа і є покликаними, щоб, докладаючи всіх зусиль, сприяти росту Церкви і її невпинному освяченні. «Немає місця бездіяльності, бо так багато праці чекає на усіх у Винограднику Господа». ■

Продовження у наступному числі

НОЇВ КОВЧЕГ

Галина ГОРДАСЕВИЧ

Продовження.
Початок у ч. 1 і 2 за 2010 рік.

***

Гості зібралися в довгій кімнаті, схожій на коридор. Ця схожість посилювалася ще тим, що в кімнату виходило дуже багато дверей, так що попід стінами навіть не було місця для меблів. Лише межи вікнами стояв громіздкий чорний буфет з великою кількістю прикрашених різьбою дверцят, а біля другої стіни, між дверима, примостився диван. Зате посередині кімнати стояв довгий стіл, оточений стільцями і заставлений наїдками. Насамперед впадали у вічі блюда з вінегретом, бо він був зверху политий сметаною, і на білому тлі особливо яскраво виділялися темно-червоні троянди з буряка в оточенні зеленого листя петрушки. Так само приваблювали око миски з малиновими помідорами і зеленими квашеними огірками. А оскільки всі добряче зголодніли, то з насолодою вдихали часниковий запах тонко нарізаної ковбаси, вудженої полядвиці, смаженої в клярі риби. Чоловіки задоволено позирали на розставлені вздовж столу карафки.

– Ну, дорогі гості, прошу до столу, – сказав отець Іларій, – чим хата багата, тим і рада. Даруйте, коли щось не так, самі знаєте, який воно час. Сонечко, у нас усе готове?

– Авжеж, – сказала матушка Софія, вносячи ще якусь страву і шукаючи, куди її примостити на столі. – Сідаємо, сідаємо... Бо вже ж усі зголодніли. Нехай вам, чоловікам, і Бог велів, але ж ми, жінки, теж сьогодні без сніданку.

Зчинився невеликий шарварок, як воно звичайно буває, коли більше десятка людей, які вперше зібралися разом, сідають за стіл і навперейми поступаються одне одному місцем. Зрештою, наче всілися.

– Всім вистачило місця? – оглянув стіл отець Іларій. – Ов, одне місце навіть вільне...

– Та ще ж дяді немає, – обізвалася матушка Олена. Але в ту ж мить двері відчинилися, і появився високий чоловік років сорока з чорними, опущеними додолу вусами, які разом з темними карими очима придавали йому сумного чи навіть похмурого вигляду.

– Дядю, сідайте швидше, бо вже у всіх кишки марша грають, – весело сказав отець Іларій. – Льодю, ти там з того боку поналивай чарки, а я з цього погосподарюю. Жінкам червоного, це така наливочка, що тільки м-м-м... Отче Володимире, ну, ви, яко благочинний, скажіть слово, благословіть почати трапезу.

Отець Володимир підвівся з чаркою в руках, його руде волосся просвічували сонячні промені з вікна, яке було саме за його спиною, і від того здавалося, що голова оточена німбом, хоча обличчя його було надто молоде і веселе, як на святого.

– Хай Господь благословить цей стіл з його стравами і напоями, – сказав він, – а також усіх, хто зібрався довкола нього. Переживаємо ми трудний час, хто знає, що буде завтра. Кривавий і вогняний потоп заливає нашу неньку Україну, нехай же цей дім, як Ноїв ковчег, порятує всіх, хто його населяє. Нехай Пресвята Діва покриє нас своїм найсвятішим омофором. На Бога всі наші надії, що Він, зрештою, зглянеться над нашим багатостраждальним краєм і подарує йому волю, незалежність і мир. Отож, перший тост я пропоную за Україну і за її народ, який не втрачає надії на Божу милість.

Далі хвилин п'ятнадцять було чути лише брязкіт виделок і ножів, бо й усі зголодніли добряче, і закуски були одна однієї смачніші. А що холодець – то вже був справжній витвір мистецтва: крізь прозору галярету поміж шматків м'яса виднілися цілі букети квітів з моркви, огірків, варених яєць і червоних буряків.

– Це в нас Єлизавета Петрівна така майстриня, – сказала матушка Софія на захоплений вигук когось із гостей. – У неї золоті руки: що намалювати, що вишити, що торт прикрасити – все вміє.

Всі на мить звели очі на Єлизавету Петрівну, це була та сама жінка в бузковій сукні і з високою зачіскою, яка розмовляла з Інною в бібліотеці. Вона, здавалося, того навіть не помітила, якось особливо делікатно орудуючи ножем і виделкою на своїй тарілці.

– Нуте, дорогі гості, пора повторити! Адже людина не стоїть на одній нозі. Льодю, погосподарюй! – і отець Іларій взявся наповняти чарки тих, що сиділи біля нього.

За гарячими стравами, втамувавши перший голод, гості розговорилися.

– Ні, мушу все-таки признатися, що мені якось більше подобалося правити службу церковнослов'янською, – говорив отець Федір. – Ну, хіба можна говорити з Богом тією мовою, якою сваришся з сусідом? А церковнослов'янська – вона така урочиста. Якщо там і не все сільській бабі зрозуміло, то й не треба їй того розуміти. Їй треба відчувати страх перед Божою могутністю. Ну, хіба сучасною українською мовою буде так звучати, як ось це, – і він почав густим басом: «Бяху же приближающиєся к нєму всі митаріє і грєшніці, послушаті Єго. І роптаху фарісеє і кніжніци, глаголющє, яко сєй грєшнікі пріімлєт і с німі іаст. Рече же к нім сію притчу, глаголя: Кій чєловєк от вас, імєй сто овєц, і погублє єдіну от ніх, нє оставіт лі дєвятідєсяті і дєвяті в пустині і ідєт вслєд погібшія, доднєжє обрящєт ю. І обрєтя, возлагаєт на рамє свої, радуяся. І, пришед в дом, созиваєт другі і сосєді, глаголя ім: радуйтєся со мной, іако обрєтох овцу мою погібшую». Ну, повторіть це українською мовою – весь же пафос пропаде.

– Все залежить від звички, – зауважила матушка Ірина. – Коли в більшовицькій Росії вводили новий правопис, поет Олександр Блок говорив, що слово «ліс», написане за новим правописом, втратить для нього всю поетичність.

– Откуда вам это известно... про Блока?.– несподівано різко звернулася до матушки Ірини Єлизавета Петрівна.

– Читала... вже не пам'ятаю, де саме, – відповіла розгублено матушка Ірина. Вона з самого початку відчувала себе дещо, як кажуть поляки, «скрємпованою». По-перше, вона тут узагалі була вперше, нікого з присутніх не знала. По-друге, не була надто товариською за своєю вдачею. А найбільше заважало їй те, що не належала вона до попівського стану і весь час відчувала цю свою окремішність. Хоч і були вони з отцем Володимиром одружені вже більше тринадцяти років, можна б освоїтися, звикнути – а от не виходило, як вона не старалася. Ось і зараз: вона начебто подала репліку цілком по суті, а чомусь усі так багатозначно переглянулися межи собою, – чи, може, їй лише здалося? – а тут ще ця Єлизавета Петрівна зі своїм майже ворожим запитанням.

– Але ж і пам'ять у вас, отче Федоре, – може, крихту перебільшено захоплено, ніби намагаючись загладити прикрий момент, сказав отець Леонід.

– Юначе, – добродушно сказав отець Федір, – послужите стільки, скільки я, то й самі все пам'ятатимете. До того ж нас, знаєте, як учили? На екзамені викладач візьме псалтир, проколе голкою, а ти маєш відповісти, на якій сторінці не те що яке слово – яку букву проколото.

– Ну, це ви, отче, перебільшуєте, – весело сказав отець Володимир. На відміну від своєї дружини, він почувався цілком вільно в цьому домі, де теж був уперше, хоч із батюшками вже зустрічався. Знову ж таки може тому, що був священиком з діда-прадіда, а може просто мав товариський характер.

– Признайтеся, що це легенда? – допитувався він.

– Ну, нехай легенда, але хіба погана? І таки вчили нас по-справжньому, і вимагали ого-го-го як!

– Та й від нас вимагали, не сумнівайтеся, – сказав отець Володимир і звернувся до отця Леоніда: – Ви не в крем'янецькій семінарії вчились? Щось я вас не пам'ятаю.

– В крем'янецькій, – підтвердив отець Леонід. – А я вас пам'ятаю. Ви були на п'ять курсів старші.

– Ну-у, ми, звичайно, на такий дріб'язок уваги не звертали, – засміявся отець Володимир. – До того ж я такий примітний, – і він обвів рукою довкола своєї рудої голови. – А українську мову в нас викладав професор Кульчинський. Ото був професор! Здавалося б, що там українська мова – це ж вам не грецька і не латина, а найбільше двійок було саме в нього. Казав, що майбутні священики повинні досконало знати мову свого народу. А для чого? Мене вже на першій парафії як викликав до себе пан староста Вессе: давай розписку, що ти будеш із парафіянами розмовляти польською мовою. І вдома з жінкою і дітьми теж. Коли я йому зауважив, що я ж українець і православний священик, він як почервоніє, як гаркне: «Ja z bolszewikami biłem się, żeby była Polska dla Polaków, a nie dla Ukraińców!» – Це він повто-

рив слова Костки-Бернацького, що побудував Березу-Картузьку, – зауважив отець Іларій.

– Отож, як почали мене з парафії на парафію ганяти по всьому Поліссі, то я вже думав, що закінчиться в тій самій Березі-Картузькій. Але почалася війна з німцями, і панове Вессе з Косткою-Бернацьким зникли, аж за ними закурило.

– Та поміняли шило на швайку, – сказав посумнілий отець Федір. – Більшовики обох моїх сусідів забрали. Отця Аполінарія і отця Павла. Від отця Аполінарія ще до війни лист був, десь біля Архангельська опинився. Може, й досі живий. А отця Павла разом з усіма при відступі у луцькій тюрмі розстріляли. Їх, кажуть, навіть не постріляли, а в камерах гранатами закидали. Хто догадався під нари заховатися, то залишився живий.

За столом запанувала мовчанка.

– То давайте вип'ємо за упокій душі наших мучеників, – сказав отець Іларій. – Хай Бог упокоїть їх, де нема ні печалі, ні сліз, ні зітхання, хай вони будуть для нас прикладом, якщо доведеться постраждати за віру християнську.

– Ну, ти, старий, таке говориш, – невдоволено перебила його матушка Софія.

– Нам із тобою, Сонечко, вже нічого боятися, – сказав отець Іларій, – ми вже своє пожили. А от діти наші...

Він не договорив, і за столом знову запанувала мовчанка. Всі присутні, окрім, хіба, матушки Ірини, знали, що найстарші діти господарів, близнята Василь і Наталя, а також наймолодший син Євген були в УПА, Отож, і зараз щомиті важили життям, і новий прихід більшовиків нічого хорошого не обіцяв.

У матушки Софії заблищали сльози на очах, тому вона швидко звелася і пішла на кухню дати команду Катерині, що вже можна подавати солодке. Катерина свою справу знала добре – на кухні саме закипав важкий мідний самовар. Щоб не носитися з кухлями туди-сюди, довелося попросити отців Володимира і Леоніда, як наймолодших серед усіх присутніх чоловіків, вони занесли самовар в їдальню і поставили на невеликий столик під вікном.

– Мамочко, мій улюблений мазурок із медом! – радо вигукнула матушка Олена, яка в рідному домі забула про те, що вона вже матушка, заміжня жінка, мати двох дітей, а знову відчувала себе Лялею, маленькою дівчинкою, загальною улюбленицею.

– А що я ще могла спекти, коли цукру нема? – поскаржилася матушка Софія. – Оце останній цинамон витрусила. Десь ще б мала ваніль бути, але ніяк не згадаю, куди я її діла. Так сама від себе заховала, що тепер не знайду. А з чим я тоді буду паски пекти?

– Чи ж доведеться їх пекти? – сказав отець Федір. – Кажуть, більшовики як приходять, то всіх, хто був під німцями, вивозять у Сибір. Ніби Сталін сказав, що всі, хто залишився зустрічати німців, це «ізмєннікі родіни». А що вже вони будуть робити тут, на Західній Україні?

– Ну, що це ви, отче, все таке говорите? – розгнівалася матушка Софія.

Вона вже на кухні трохи поплакала за тими своїми дітьми, які відсутні, а тепер тим більше розчулено милувалася Лялечкою і Льодиком і думала, що вони таки гарна пара. Отець Леонід був вродливим брюнетом з великими ясно-зеленими очима, старший внучок кап-у-кап на нього схожий. А Ляля взяла від неї великі карі очі і пишне темне волосся, але зростом була значно вищою, це вже в батька. Після одруження вона не те щоб розповніла, а просто округлилася і мала вигляд щасливої жінки. «І що б то було Наталі вийти заміж, коли до неї сватався отой інженер? – подумала матушка Софія. – Мала б вона зараз дітей, була б удома. Ох, діти, діти, куди вас подіти? Як вас уберегти на цьому світі?»

– Отче Володимире, а що там від Полікарпа чути? – запитав отець Іларій. – Ніяких рекомендацій нема, як нам поводитися?

– Та мовчить консисторія. Я збирався в Луцьк поїхати, а оце вже й не знаю, що робити. Ще як там при совєтах буде, а тут перспектива німецької кулі цілком реальна.

Поговорили ще про те, про се, надворі вже добре стемніло, отець Федір зібрався від'їздити, отець Леонід теж заходився до від'їзду, але матушка Софія заперечила:

– Ну, чого вам на ніч їхати? І так ви в нас рідко буваєте, а я ж ще не мала часу на своїх онучків

1. Я з більшовиками воював, аби Польща була для поляків, а не для українців! (польск.)

подивитися. Залишайтеся переночувати. Лялечко, а ми завтра капусту будемо шаткувати...

– О-о-о, тоді залишаємося, – категорично-весело сказала матушка Олена. – З дитинства найбільше любила, коли шаткували капусту. Звичайно, діти найбільше люблять, коли варять варення і можна лизати піну, але я не була ласункою. Я воліла хрупати качанчики. Лишаємося, Льодю?

– Знаєш, Сонечко, – сказав отець Іларій, коли вже він по вечірній молитві простягнувся на ліжку, – отець Володимир мусив утікати з дому, бо німці хотіли його арештувати. То я запропонував йому, щоб вони у нас залишилися. Бо куди йому з сім'єю діватися? А в нас же є порожні кімнати. Що ти на те скажеш?

– А я вже сказала, – матушка енергійно розчісувала своє темне, все ще пишне, хоч і переткане нитками сивини волосся. – Мені матушка Ірина відразу розказала, як вони тільки приїхали. Нехай живуть у хлоп'ячій кімнаті, там два ліжка, для дітей можна розкладачку поставити. А як хлопці приїдуть у гості, то в кімнаті дівчат спатимуть.

І матушка Софія посумніла, пригадавши час, коли дім був переповнений молодими голосами, піснями, сміхом, музикою, бо ж своїх четверо, і часто гостювали різні двоюрідні брати і сестри, колеги по навчанню, заходили сільські дівчата і хлопці, готували вистави, влаштовували співанки хору. А тепер ось стоять порожні кімнати, хоч і зберігається там усе так, як раніше, щоб у будь-яку мить діти могли повернутися і знайти все на своєму місці. Але коли вони повернуться?..

– Знаєш, Ірчику, отець Іларій запропонував, щоб ми у них залишилися, – сказав, у свою чергу, отець Володимир, коли вони вже лежали на одному ліжку, уклавши на друге «валетом» дітей. – Я подумав, що це буде найкраще. Спочатку я думав, що ми затримаємося на якомусь хуторі в лісі, але коли отак поміркувати, то від німців там безпечніше не буде, а от як нарвуться польські або совєтські партизани, то щоб не було ще гірше. Вони до православного духовенства не дуже прихильні.

– Звичайно, я не проти, – сказала матушка Ірина, тут принаймні можна бути спокійними відносно вошей і корости. Але чи це випадає?

– А чому ж не випадає? Дім тут, як бачиш, великий, кімнат багато. Правда, і сім'я чималенька, але ж ти сама вже знаєш: одна донька в них заміжня, отець Леонід має парафію у Вербному, це не дуже далеко звідси. Ну, а троє в УПА...

– А хто отой... ну, що його всі чомусь зовуть дядею?.. В нього що – руки немає?

– О-о, цього, мабуть, ніхто не знає: як справжнє ім'я того чоловіка. Так уже, випадково, мені довелося почути, що він був у Тютюнника під час зимового походу, був тяжко поранений, його залишили, мовляв, от-от помре, – а він вижив і так уже й залишився при батюшках Туржанських.

– А ота імператриця, що на мене так накинулася, коли я згадала Блока?

– Зовсім вона на тебе не накидалася. Просто запитала, звідки тобі відомо, що сказав Блок. Бачиш, імовірно, що вона з тим Блоком була особисто знайома. Бо Єлизавета Петрівна з якогось дуже знатного роду – не то князівського, не то графського. Я подробиць не знаю, але начебто всіх її рідних чека розстріляла, а вона була дуже вродлива, аж комісар у неї закохався і врятував від розстрілу. Потім вона втекла з Петрограда, пробиралася на захід, але далі Польщі не потрапила.

– І вона з того часу в них живе?

– Здається, ні, за Польщі вона викладала французьку мову в гімназії. Але коли прийшли совєти, гімназію закрили, а її, якби вона залишилась у місті, могли б вивезти в Сибір, то Туржанські прихистили її в себе.

– Але ж їх теж могли вивезти разом з нею?

– Мабуть, могли, але вони про те не думали. Матушка Ірина знизала плечима.

– Дивні люди! Своїх дітей четверо, а вони ще кожного бездомного до себе приймають,

– Знаєш, то вже було в традиціях священницьких родів. По-перше, в сім'ї, як правило, було багато дітей. По-друге, всякі незаміжні родички, вдовиці, самотні старці при них тулилися. Церковні доми великі, може, власне, з огляду на те їх і будували великими. Ну, а шматок хліба, тарілка борщу чи кухоль молока завжди знаходились.

– Дивно... Просто тобі старосвітські батюшки і матушки. ■

Продовження у наступному числі

ПОГЛЯНЬ НА ХРЕСТ

С. І. САВЧАК

ВЕДУЧА:
Поглянь на хрест. І серце кам'яне
Від жалю, може, іскрою займеться
Любові… Не тієї, що мине,
Як сон зелений. А тої, що озветься
У серці криком: «Господи, прости!
Прости, Ісусе! Христе, нам пробач!
Спасителю! Єдиний в світі Ти».
Душа моя! Дивись і гірко плач:
Ті руки, що убогих годували,
Померлих воскрешали до життя,
Калік страждання позбавляли
І пригортали до грудей дитя…
Ті руки цвях пройшов немилосердно,
Заллявши кров'ю дерево хреста,
Й наповнив болем цим нестерпним
Все тіло, все людське єство Христа.
Те серце, що отак людей любило,
Від муки стислося, прощаючи нам гріх,
Котрим Його, мов списом, ми пробили.
Ісусе! Ти це витерпіти зміг?!!
І очі лагідні в тортурах звівши вгору,
Все нам простив, усе пробачив нам -
І цей вінець, що терном впився в скроню,
І жовч замість води цим спрагненим устам,
І весь – як докір людям. Схаменімося!
Де наше милосердя ?! Співчуття ?!
Ми ж люди! Тож доземно уклонімося
Тому, хто смертю нам здобув життя.

ВЕДУЧА: Любі діти! Ми сьогодні зібралися в часі Великого посту, щоб ще раз роздумати над ранами, терпіннями і смертю Христа – Спасителя всього світу.

Боже святий, Творче Всесвіту,
Що всім людям полегшу даєш,
З кожного серця дитини щира,
Лине молитва: О, Отче наш!

І де лише сонце на небі сяє,
Й де лиш серце хоч одне б'є,
Звідти молитва в небо злітає –
Нехай святиться ім'я Твоє.

До Тебе кожен руки зносить,
Тиха молитва Тобі долина,
Кожну хвилину весь світ голосить:
«Хліб наш насущний дай нам щодня!»
(Звучить «Отче наш»)

ВЕДУЧА: Віримо, що Тобі було дуже важко, але, незважаючи на це, Ти сказав: «Прийдіть до мене всі стомлені й обтяжені, а я заспокою Вас». Ісус стукає в кожне серце, а ми щиро відкриваємо вікна, відкриваємо двері, відкриваємо браму душі своєї і кажемо: «Прийди, Ісусе, до мене прийди».

Пісня:
Прийди, Ісусе, до мене, прийди
І Святим Духом мене наповни.
2. Відкрию вікна, відкрию двері,
Відкрию браму душі своєї.

Прийди, Ісусе, до мене, прийди
І любов'ю мене наповни.
2. Відкрию вікна, відкрию двері,
Відкрию браму душі своєї.

Прийди, Ісусе, до мене, прийди
І страхом Божим мене наповни.
2. Відкрию вікна, відкрию двері,
Відкрию браму душі своєї.

ВЕДУЧА: Дорогий Ісусе, я не знаю, чи схоже моє серце на будиночок, але якщо це й справді так, то, будь ласка, прийди і живи у ньому.

Ти торкнись до серця мого,
Захисти від духа злого.
І веди мене туди
Там, де Господь Бог і Ти.

СТАЦІЯ І

Ісуса засуджують на смерть.

Дійові особи:
Понтій Пилат; Клавдія, дружина Пилата;

(на сцені Пилат. Чути крики: «Розпни Його, розпни Його!»)

ПИЛАТ: Чим Він завинив?
Що ви зробили з цим нещасним?
Чим кару смерті заслужив,
Чим розпалив він вашу лють
незгасну?
Крики: Розпни. Ми знаємо Його вину!

ПИЛАТ: То й що ж ?
Судіть тоді самі. Атож?
Своїм судом жидівським і судіть.
Крики: Розпни Його. На смерть!
ПИЛАТ (до себе): «Не знаю, що й робить?».
(непомітно заходить Клавдія)
КЛАВДІЯ: Це я.
ПИЛАТ: Що сталося, чого ти тут?
КЛАВДІЯ: Благаю, вислухай! І милостивим
будь!
Не дай наказу стратити Пророка.
ПИЛАТ: Ото і ще знайшлась мені морока!
Та звідкіля ти знаєш, ким він є?
Цей богохульник здавна видає
Себе за Бога, весь народ бунтує.
КЛАВДІЯ: О, вислухай ! Я бачила видіння.
Це – Праведник, з юдейського
коріння
Юдеї Цар, що несе всім спасіння!
Даруй життя Йому, благаю! Не
забудь!
(виходить)
Крики: Розпни Його. На смерть, на смерть! Розпни!
ПИЛАТ: Не бачу в Нім ніякої вини.
А може, й краще так?
Немає більше виходу у мене.
(вмиває руки)
ПИЛАТ до народу: Не винен я у крові Праведника
цього,
Самі, юдеї, прагнули ви того,
Щоб я на хрест Його вам засудив…
Не винен я. Свої я руки вмив!
(звучить тривожна музика)

ВЕДУЧА
Не змив ти крові з рук своїх, Пилате,
Тобі за кров Святу відповідати.
Це ти пролив святого Праведника Кров
І у невинності своїй клянешся знов.

Засудили вже до страти
Сина Божого пилати,
І проллється Кров Свята –
Сина Божого – Христа.
(засвічує свічку у загальному великому свічнику)

СТАЦІЯ ІІ

Ісус бере на себе хрест.

Ісус бере на себе хрест,
Щоби на нім в покорі вмерти,
За вас, за нас, за кожен гріх,
Що всіх людей веде до смерті.
(Звучить перший куплет пісні «Хрест на плечі накладають»)

«Зречіться, люди, всіх гріхів,
Візьміть свій хрест, ідіть за мною», -
Отак Спаситель шепотів
Своєю мовою святою.

І ти, дитино, й ти, доросла людино,
байдужа не будь –
Страстям христовим світлом любові
полегши путь!
(засвічує другу свічку)

СТАЦІЯ III

Ісус падає перший раз під тягарем хреста.

Дійові особи: *Квітка*

Замучений упав Христос, на землю ліг,
У порох, там на вулиці звалився з ніг.
Та підводиться, і знов
Кличе йти Його любов.

І ти, дитино, й ти, доросла людино,
байдужа не будь –
Постановою рішучої поправи
полегши Ісусові путь.

ВЕДУЧА: Звідкіль взялася квітка край дороги?
КВІТКА: Цвіла собі, мене топтали ноги
Солдатів і жидів, та не зламали.
Я залишалася, так, ніби знала,
Що наш Спаситель йтиме саме тут.
Повік цього страхіття не забути,
Як Він ішов, зігнувшись, під хрестом,
Страждаючи, із пораненим чолом.
Що я могла?
Він, йшов так близько тут, де я росла,
І раптом – впав. Я тіло прийняла
Поранене. І ніжно холодила,
Дрижачи з болю, Його святе лице,
Гарячкою палаюче. Не вміла
Йому інакше виявити жаль,
Співчуття своє, свою печаль.
Лише хвилинку
Я торкалась занімілих рук
Бальзамом пелюсток.
Ударами примусили устати
І знов свого хреста на плечі взяти.
Та залишився величний дар навік:
На мене глянув Богочоловік,
І погляд Божих люблячих очей
Світитиме мені посеред злих ночей.
Від того погляду в мені – цілюща сила,
Адже мій цвіт Христова кров зросила.
(засвічує третю свічку)

СТАЦІЯ IV

Ісус зустрічає свою страждальну Матір.

У таку важку годину
Зустрічає Мати Сина,
І її свята любов
Повертає сили знов.

Хто зрозуміє велич болю Матері і Сина?
Коли хоч пальчик заболить в дитини
у мами серденько з жалю стискає.
Тут Мати бачить, як її Син вмирає.

(Пісня «Страждальна мати»)

Нехай свіча оця горить
за всі гріхи людських синів на світі,
яких молитва матері свята
навчила Правду Божу розуміти.
(засвічує четверту свічку)

СТАЦІЯ V

Семеон помагає Ісусові нести хрест.

Дійові особи: *Семеон Киринеєць;*
Жінка, його дружина

Як побачила старшина,
Що Христос слабіє,
побоялась, що на гору
вийти не зуміє.

Семеону з Киринеї
нести хрест казали,
Бо ніхто не хотів нести
Скільки не шукали.
(На сцену виходить Семеон з в'язанкою дров.
Назустріч вибігає жінка)

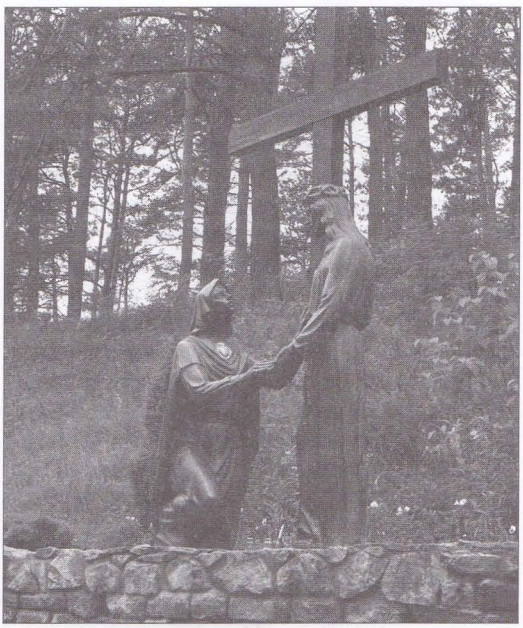

ЖІНКА: Де ти барився так довго?
Що з тобою?

(Семеон мовчки кладе в'язанку).

Що сталось Семеоне? Чому ти так мовчиш?
І де ти був?

СЕМЕОН: Ой жінко! Ну облиш!

ЖІНКА: Що з одягом твоїм? На ньому кров?!

СЕМЕОН: Ну, не чіпляйся ти до мене знов!

ЖІНКА: Ти… вбив кого?

СИМЕОН (сердито): Ото вже наплетеш. Ти чула про Ісуса?

ЖІНКА: Так, авжеж!
Здається, той чудний галилеянин,
Що ніби все дива творив,
А днями чимось Каяфі не вгодив –
На смерть засуджений … То й що із того?
Що сталось, Семеоне? Що нам до Нього?
Кажи вже. Ну?

СЕМЕОН: Я ніс Його хреста.

ЖІНКА: Ото іще! Чого? Що за біда?

СЕМЕОН: Я з поля йшов. Аж тут – вони. Вояки,
Оті дурні жидівські посіпаки,
Я відказався – де там! Зразу бити
Киями, палицями – хто чим міг.

ЖІНКИ: Чого було їм треба?

СЕМЕОН: Щоб поміг
Хреста нести, бо той уже знеміг,

ЖІНКА (здивовано): Вони його жаліли?!

СЕМЕОН: Ото дурна! Боялись, щоб не вмер
Дорогою, ще поки розіпнуть.
Яка їм радість, як умре тепер?

ЖІНКА: Ти взяв хреста?

СЕМЕОН: Узяв. Лиш спершу глянув
Йому у очі… Дивний погляд цей.
Від нього гнів мій геть увесь розтанув,
І вже не лиш опльоване лице
Я бачив в Нім.

ЖІНКА: А що ж?

СЕМЕОН: Я й сам не знаю -
Вже скільки думаю, й ніяк не відгадаю,
Що в Нім було? Так, неначе хтось
У мене душу вийняв. І якось
Немов би ласкою й теплом зігрів.

ЖІНКА (з підозрою): Послухай, Семеоне, ти не захворів?
Ти ніби хворим виглядаєш…

СЕМЕОН (з обуренням): Замовкни, жінко! Що про це ти знаєш?!
Чи знаєш ти хоч, що то був за хрест?

ЖІНКА (знизує плечима): Знаряддя страти… Він важкий, еге ж?

СЕМЕОН: Важкий? Це дивний хрест. Його нести
Навряд чи зміг би просто чоловік.
Було в нім щось таке, чого повік
Вже не забути. Так, неначе зло
Усього світу на плече лягло.

Пісня:

Семеон, прийняв як дар,
На плече важкий тягар,
Руку помочі подав
І Месію вмить пізнав.

І ти, дитино, й ти, доросла людино,
байдужа не будь –
роби добро своїм ближнім,
тим полегши Спасу путь.

(засвічують п'яту свічку)

СТАЦІЯ VI

Вероніка обтирає лице Ісуса.

Дійові особи: *Вероніка; дівчинка, її дочка.*

Білу хустку з голови
Вероніка знімає
І скривавлене лице
Господу втирає.
Й кинувся до неї кат,
І штовхнув у бік,
«Та це мій Бог, Учитель, Спас,
а не звичайний чоловік!»

Кричить вона,
але юрба під гору йде,
А Вероніка ще не зна,
Що образ вчителя – Христа
На хусточці несе.

(на сцені Вероніка)

ДІВЧИНКА (вбігає): Матусю!
ВЕРОНІКА: Що, дитино?
ДІВЧИНКА: Ти можеш розповісти про хустину?
Я благаю.
Я трохи чула, та всього не знаю,
Ти бережеш її, мов скарб який.
ВЕРОНІКА: Це й справді скарб, що серцю дорогий
Це не проста хустина з полотна,
На ній – свята реліквія одна.
ДІВЧИНКА: Що ж це таке?
ВЕРОНІКА: А ось поглянь сюди.
Обличчя бачиш? Серед сліз, біди
Його я, як сьогодні, пам'ятаю -
Цей образ мені жити помагає.
ДІВЧИНКА : Звідкіль узявся він на полотні?
(звучить музика)
ВЕРОНІКА: Були тоді страшні, похмурі дні...
Єрусалим гудів від люті п'яний,
На сотні голосів кричав «Розпни!»
Від споминів донині серце в'яне:
На смерть засуджений був без вини
Ісус із Назарету.
ДІВЧИНКА: Що ж Він вчинив?
За що його народ так незлюбив?
ВЕРОНІКА: Не знаю, чи за те, що годував
Людей голодних, хворих лікував
І зцілював калік та прокажених,
Втирав сльозу гірку з очей страждженних,
Малих дітей до серця пригортав,
І навіть мертвих з гробу воскрешав.
ДІВЧИНКА Він так любив людей? А що ж вони?
ВЕРОНІКА: Вони його розп'яли без вини!
А ще ж не просто так розп'яли,
А мучили безжально, катували.
ДІВЧИНКА: За що?!
ВЕРОНІКА: Або я знаю?! Далі я й незчулась,
Крізь натовп кинулась Йому услід.
Мені кричали – я й не обернулась,
В той час забула я про цілий світ.
Лиш бачила скривавлене обличчя,
Обпльоване і змучене украй.
Я чула лиш, як моє серце кличе:
Хоч краплю співчуття подай!
І кинулась Йому до ніг. Хустину,
Вихопивши рвучко, у руки подала
Йому. Повір, моя дитино,
Нічого більшого зробити не могла…
А Він обтер пекучі краплі поту
З обличчя, що посиніло від ран,
Віддав хустину. І мою скорботу
Побачив, розділив. І знову сам
Поніс того хреста... Мене штовхали,
Кричали щось у слід глузливо знов,
На їхні крики не зважала,
В ту мить відчула, що таке – Любов.
ДІВЧИНКА: А що ж хустина?
ВЕРОНІКА: З тої пори ховаю найцінніший дар,
Все найдорожче, що я маю нині -
Цей образ на хустині, де мій Бог і Цар
На смерть іде, увінчаний в тернині.

І ти, дитино, й ти, доросла людино,
байдужа не будь –
Своєю постановою поправи
образ Христовий у серце здобудь.

СТАЦІЯ VII

Ісус падає вдруге під тягарем хреста

Сила Христа опускає,
І Христос знов упадає.
Наші часті гріхи є причина

Того упадку Спаса, Бога Сина.
Той дивний хрест, як губка,
Щоміті всмоктує гріхи земні -
І з кожним кроком важчає, мов скеля.
Ісус упав – то десь за океаном
Й поруч десь
Брат брата вбив – гріх Каїна
Ввійшов в Ісусів хрест
Неначе цвях. Ісус упав….
Прости мені, Боже,
великі провини,
що призвели до
упадку Твого.
Подай мені кріпості
й сильної віри,
щоб Ти повернувся
до серця мого.

Пісня «Прийди до мене, милий Ісусе»

Прийди до мене, милий Ісусе.
Терном голівку я не зраню,
Сплету віночок з чудових квітів,
Тобі під ноги я постелю.

Прийди до мене, милий Ісусе.
Тобі я нести хрест Твій не дам.
Я візьму хрест той на свої плечі
І на Голгофу піду я сам.

СТАЦІЯ VIII

Ісус промовляє до плачучих жінок.

Поглянув Спас, Ісус Христос,
Що довкруги
нема його приятелів,
лиш плачучі жінки.
І очі в них є повні сліз:
«О, наш Равві!»
Чому так за Божу любов
платять Тобі?»

Пісня:

Так жінки побожні бачать
і над Христом гірко плачуть.
Плачте, плачте, та не наді Мною
Радше, радше плачте над собою.

СТАЦІЯ IX

Ісус упадає третій раз під тягарем хреста.

Нема нікого, хто б Христа любив,
І хто б Йому поміг.
Христос терпить, Христос мовчить,
Валиться з ніг.

О, так. Ніхто не знайдеться,
щоб помогти,
підняти тяжкий хрест
і понести.

Бо в нас розпуста, танці, галас,
Веселий сміх.
У темній радості забав
Панує гріх!

Мусиш, дитино, мусиш, людино,
так пережити життя,
щоби пізнати горе й терпіння,
Муки й упадки Христа.

СТАЦІЯ X

З Ісуса знімають одяг.

Він ледве хрест тяжкий доніс
Упав, знеможений, без сили.
Кати той хрест Його взяли
і в землю глибоко встромили.

Одежу Господа вони
зняли нечистими руками,
напій із жовчі піднесли
До вуст скривавленої рани.

Ти задля грішників
Із одягу обдертий,
А ми, як навіжені
відвертаємось від Твоєї смерті.

(Звучить музика. Марія з веретеном біля колиски).

МАРІЯ: Ісусик спить. А я, поки ще днина,
До праці швидше. Мушу напрясти
Ниток біленьких… Спи, Ісусе, спи
Нікого не питай, моя дитино.

(Грає музика, Марія роздумує)

АНГЕЛ: Пряди, Маріє.
МАРІЯ: Так, для мого Сина
Це буде гарна біла одежина.
Ще трохи часу – Син мій підросте…
АНГЕЛ: Якби, Маріє, знала ти про те,
Як зі сльозами ти колись згадаєш
Час оцей, коли так пильно дбаєш
Про той хітон для Сина…
В день журби.
Під дикі крики лютої юрби,
Коли Твій Син страшну нестиме муку,
Хітон, що ткали материнські руки,
Комусь на жереб випаде…

ВЕДУЧА: Верхній хітон Христа не був пошитий, але витканий. На нього кинули жереб, гадаючи, кому він дістанеться.

Вірш «Над Голгофою хмари згущаються»:
(Стефанія Лемех)

Над Голгофою хмари згущаються,
Блискавиці хрест-навхрест зійшлись.
Із життям наш Спаситель прощається,
А за що ми його розп'яли?

Лікував Він недужих, прокажених,
Всім знедоленим допомагав,
А сьогодні розп'ятий, зневажений
На хресті в тяжких муках вмирав.

Ось і все. Навіть жереб вже кинуто.
Зводить очі до неба на мить.
Своїми учнями вчитель покинутий
І ніхто до хреста не спішить.

Над Голгофою хмари згущаються,
А наляканий натовп людей
Ще не знає, що Він не прощається,
А прощає невірних дітей.

СТАЦІЯ XI
Ісуса прибивають до хреста.

Його – Святого, до хреста
прибили гострими цвяхами.
Важке залізо в тіло йшло
і кров текла із Його рани.

Пісня «От і вже гора Голгофа»
Уже прибили до хреста,
сміються з нього і глузують,
У вінку терновім голова,
Він ран своїх немов не чує.

Ганьба і біль, смертельна мука
Йому у серце спис летить,
Неначе дзьоб старого крука,
Що смерть приносить в одну мить.

Вірш «Жайворонок»:
Як Ісус Христос, Спаситель
На хресті терпів,
То веселий жайворонок
Над хрестом летів.
І співав він свою пісню
Аж нараз затих,
Бо почув, що Бог вмирає
Серед мук страшних.
Угледів, що вже близько
Є Христа кінець,

Відламав маленьким дзьобом
терновий пагінець.
Відлетів, радий із того,
Що добро вчинив,
А Ісус пташину
Поблагословив:
Жайворонку, будь пророком
теплої весни;
Голосочком своїм милим
в повітрі дзвени.
В синім небі хай лунає
Твій солодкий спів,
Хай пробудить серце того,
Хто вже біль терпів.

СТАЦІЯ XII

Ісус умирає на хресті.

Як Ісус умирав на хресті,
Ангелята ридали святі,
Сум упав на людей і природу;
В Йордані скаламутив він воду,
І зів'яли квітки серед трав –
То Ісус на хресті умирав.

Як умер Божий Син на хресті,
Землю вкрили тумани густі.
День на ніч обернувся, а з хмари
Грім вогнем спалахнув і ударив.
Темінь ночі надвоє роздер…
То Ісус на Голгофі умер

Вірш «Шлях на Голгофу»:

(Л. Костенко)

То ж не була вузесенька стежина
Там цілі юрми сунули туди.
І плакала Марія Магдалина,
Що не подав йому ніхто води.

Спішили верхи. Їхали возами
Похід розтягся на дванадцять верст
І Божа мати плакала сльозами –
Та поможіть нести йому цей хрест!

Чи ви не люди?! Що за чудасія
Дають старцям, підсаджують калік
а тут же йде, ну, добре, не Месія, -
Людина просто, просто чоловік!

Юрма гуде, і кожен пнеться ближче
Хтось навіть підбадьорює: терпи,
Вже он Голгофа, он Череповище!
Хрущали під ногами черепи.

Сказати б, зброя, це хіба єдине?
Так щоб зробили стражники юрбі?
А в юрмах тих малесенька людина
Тягла хреста важкого на собі.

І хоч би хто! Кому було до того?
Всі поспішали місце захопить.
Воно ж видніше з пагорба крутого,
Як він конає, як він хоче пить.

І він упав. І руки аж посиніли.
Тоді знайшовся добрий чоловік:
Наморений, ідучи з поля Симон,
Що йшов додому, в протилежний бік.

Коли звершилась вся ця чорна справа,
І люди вже розходилися ті,
От парадокс: заплакав лиш Варавва,
Розбійник, не розп'ятий на хресті.

Чи пожалів, чи вдячен був Пилату,
Чи втямив, темний, раптом щось нове?
Що Божий Син, таки іде на страту,
А він, розбійник, – він таки живе.

Пісня:

Хоч умер посеред муки,
Нас усіх віддав у руки
Найдорожчій і святій
Божій Матінці своїй.

СТАЦІЯ XIII

Ісуса здіймають з хреста.

Який страшенний біль
Свята Матір приймає,
Що її дитина
На хресті вмирає!

Умлівала Свята Мати
З тяжкої розпуки,
Як поклали сина їй
Мертвого на руки.

Цього великого болю,
Неможливо описати,
Як ридала над Сином
Найсвятіша Мати.

Пісня:

Йосиф зняв Христове Тіло,
Мати сльозами умила…
Загортають в плащаницю,
Щоб покласти у гробницю.

Вірш «Плащаниця»:
(Богдан Лепкий)

Не знаю, дійсність це, чи тільки сниться –
На відшибі від битої дороги
Старенька церква. В церкві плащаниця,
На ній Христос. Пробили руки й ноги,
Вінок терновий голову стискає,
На зимні плити кров з тих рук спливає.
Крізь двері вітер забіжить від гаю,
Розсіє запах зораної ниви,
Крізь вікна зорі з неба зазирають,
Туман снується долом сивогривий,
А в тумані тім – привиди чи люди?
Ідуть, і каються, і б'ються в груди:
„Прости нам Боже, – о, прости нам, Христе.
Що ти за нас перетерпів ці страсті,
А ми обличчя Твоє промінисте
Затьмарили й воно тепер імлисте,
Не сяє вже, не світить, мов огнистий,
Дороговказ, – прости, прости нам, Христе!»
На відшибі від битої дороги
Старенька церква, біла плащаниця,
Ніч оповила Божі руки й ноги, -
Та ночі край, на день благовіститься!...
Не знаю, дійсність це, чи тільки сниться –
Ця церковця й ця біла плащаниця?

СТАЦІЯ XIV
Ісуса вкладають до гробу.

Пречисте Тіло Твоє, Христе,
З хреста Йосип добрий зняв.
І в плащаницю нову й чисту
Тебе побожно він поклав.

Жінки принесли миро пахуче
Олії й масла дорогі,
Обмили Тіло Твоє скалічене,
Рани змастили на Тобі.

А ми, що, Христе, Тебе гріхами
пробиваємо, немов мечем,
Жаль щирий і серце зі сльозами,
Молитву дитячу Тобі віддаєм.

Прийми серця наші в цю хвилину,
Слова дитячі щирі прийми.
І може меншою стане провина,
Наша провина за давні гріхи.

Пісня «Під хрест твій стаю»

ВЕДУЧА: Ми підійшли до останнього місця страстей Христових – до Божого гробу. З великою побожністю ховали тіло Ісусове в гріб. Сердечними сльозами супроводжували цей похоронний обряд побожні люди. Раділи лиш фарисеї, коли привалили вхід до гробу каменем, бо думали, що таким чином укріпили панування лжі. Та не надовго. Бо…
Він воскресне і зійде зі славою
На найвищий престол в небесах.
Захистить нас від лукавого.
До спасіння покаже шлях.
Христе Розп'ятий – благаю Тебе,
Христе Розп'ятий – не кидай мене,
Христе Розп'ятий – хай кров Пресвята
Зігріє холодні наші серця.
Прийми Ісусе молитву нашу
Із свого Трону втіху зішли.
Любове наша, потіхо наша,
Всіх нас помилуй і пом'яни.

(Молитву говорить ведуча, стоячи на колінах під розп'яттям. Цілує розп'яття).

КАПЕЛАН – ВІДВАЖНИЙ ЛИЦАР

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

Подільське село Золотий Потік, як і всі інші села, має свою незабутню давню історію, тісно пов'язану зі славною минувшиною Подільського краю та всієї нашої України. Саме у цьому селі 1881 року народився, можливо не всім знаний, отець Яким Олекса Фещак ЧСВВ. До останніх днів він свідчив про вірність Христові, бо своє коротке богопосвячене життя віддав для служіння ближнім – побратимам-воякам УГА. З часу його смерті минає 90 літ. Тож у короткому оповіданні розкажемо про справжнього лицаря – ієромонаха Якима.

Був спекотний місяць липень. У неділю опівдні біля хати-читальні села Золотий Потік зібрались хлопці й почали сперечатись, куди їм йти купатися.

– Ідемо сьогодні всі на Дністер, – заявив один із старших хлопчаків.

– Навіщо так далеко пертися, коли можемо скупатися у Стрипі, – заперечив інший, і тут-же, обернувшись, запитав:

– А ти чого, Олексо, мовчиш? – хотів почути від товариша схвалення.

– Сьогодні неділя, я піду на Вечірню до церкви, бо паламар захворів й нікому свічки засвітити, кадило подати, – відповів спокійно Олекса.

– Нащо тобі ця Вечірня?! Сьогодні така спека! От коли буде холодно, будемо ходити на Вечірню. Адже на річці тільки влітку попірнаєш, похлюпаєшся та й, взагалі, освіжишся… – підмовляв сусідський хлопець.

Врешті юнаки таки побігли купатись, а Олекса подався до церкви. На Вечірню він прийшов раніше за усіх. Щиро молячись, вдивлявся в образ Спасителя, і раптом йому здалося, що Ісус споглядає своїми милосердними очима і щось промовляє до нього. Підійшовши ближче до іконостасу, на іконі, в розгорнутій Євангелії, яку Христос тримав у руці, Олекса прочитав слова: «Прійдіте ко мні всі труждающієся і обременені…»

Після закінчення Вечірньої хлоп'я запитало у пароха, що означає слово «обременені»?

– Це зі старослов'янської мови і означає «обтяжені». Таким чином Ісус всіх кличе до себе, а особливо тебе, юначе. Він хоче щоб ти пішов за ним і став священиком.

Парох благословив хлопця старечою рукою, а потім притиснув його голову до своїх грудей, запитав:

– Хочеш бути священиком?

Олекса занімів. Отець повторив питання знову:

– Чому мовчиш? Сам Ісус кличе тебе, а що відповість твоє серце?

– Я би хотів вчитися на священика, але щоб закінчити гімназію треба чимало грошей. Їх у мого батька немає, – озвався хлопець.

– Ти можеш навчатися в Бучачі. Я особисто тобі допомагатиму, тільки щоб батьки згодились тебе відпустити.

Хлопець не знав, що й казати. Його опанувала якась невимовна радість. Ще з малих літ батьки брали його з собою, коли йшли на відпуст до Бучача. Там вперше Олекса побачив братів, отців-монахів, а також студентів, які навчалися у Василіанській школі.

– Я розумію, що у вас є господарка, яку треба доглядати. Але я поговорю з твоїм батьком і матір'ю про навчання. Бо воно найголовніше, – продовжував парох, – а ти, Олексо, молись Богові і я буду молитися, щоб ти став добрим священиком.

Швидко минуло літо. Прийшла осінь. Для Олекси настав нелегкий час навчання у Бучацькому інституті при монастирі отців Василіян. Нові умови життя, туга за домом й батьками, незнайоме середовище учнів – все це відбивалося на навчанні. Але невдовзі наука його зацікавила, бо він мав до неї здібності. Улюбленими уроками були не лише історія чи географія, але всі предмети, які викладали професори, тож на роздуми й смуток не залишилося часу. Також хлопцеві було добре у товаристві отців й братів монахів, до яких він тепер міг краще придивитись. Відтак, Олекса вступив до Чину отців Василіян. Під час облечин прийняв ім'я Яким.

Будучи ченцем, Олекса-Яким навчався на студіях в Кристинополі, Краснопущі, Жовкві, а вищі студії закінчив в Інсбруці. Повернувшись до Галичини прийняв свячення і поринув у духовну працю. Трудився як викладач, організатор різних товариств, редактор «Місіонаря», а під час Першої Світової війни обійняв посаду духівника семінарії в Моравії. В листопадові дні 1918-го очолив редакцію газети «Україна», а в грудні цього ж року зголосився капеланом в УГА. Тут розпочався його справжній шлях терпінь, які пережила вся Українська Галицька Армія, виборюючи незалежність свого краю.

Неспокійна пора. Відступаючи з боями зі Львова до Збруча, вояки зберігають повну військову дисципліну і боєздатність, завдяки неустанній духовній підтримці капеланів. Перехід через річку Збруч у селі Кудринці 16 липня 1919 року стає для війська зміною подій у визвольних змаганнях. Адже вони вступають на Поділля, яке довший час перебувало під окупацією Росії. Схожі край і люди, такі-ж мова та звичаї. Однак Поділля, як і всю Україну, пошматували між собою імператори, не питаючи на те згоди народу.

Вже зранку почався перехід війська через міст. Пополудні тією ж дорогою прокотились стрілецькі гармати, минаючи руїни старовинного замку, який немов благословив зі стрімкого берега над Збручем наших вояків. Ті йшли, востаннє оглядаючись на рідну землю. Лунала тужлива пісня Б.Лепкого: «Чуєш брате мій…» І здавалось, що всі співали на одному подиху:

«Кру, кру, кру…в чужині я умру
Поки море перелечу, крилонька зітру.»

Хоч як важко воякам було покидати рідну сторону, яку вони боронили з відчайдушним стрілецьким завзяттям від посягання наїзників, та серця горіли вірою, що їхня справа не марна. Їх кріпила надія і бажання знову повернутися на рідну землю, визволену вже назавжди. Бо любов сильніша від самої смерті, тому перемагає все зло диявольських підступів.

Отець Яким постійно молився в покорі на вервечці. І тепер, минаючи руїни старої фортеці, подумки питав: «Чи повернемось?...Та на все Твоя, Боже, воля». У його пам'яті зринали події під Чортковом та Бережанами – вбиті, ранені, покалічені… Знову відступи, переживання, тривоги і невизначеність.

На другий день табір став біля села Оринин. Зранку відправили Службу Божу, після якої промову мав отаман Роман Дубинський – давав воякам вказівки, настанови. Відтак повчальну проповідь виголосив о. Яким. Він нагадав про перехід ізраїльтян через Червоне Море, а потім річку Йордан, коли вони входили в Єрихон.

– Жаль було нам залишати рідні терени Галичини, але і Поділля нам не чуже. Тож, дорогі браття, ми знаходимось тут за Збручем, на своїй землі. Пам'ятайте Євангельські слова Ісуса Христа:

«І як бажаєте, щоб вам чинили люди, чиніть і ви їм так само.»(Лк. 6,31).

Задумаймося над тими словами. Раніше ми перебували на Волині, де несли місцевим мешканцям просвіту, культуру, національну свідомість. Східне Поділля, як і Галицьке, має високу давню культурну традицію. Різниця лише в тому, що після ліквідації унійної церкви, тут інтенсивно проводилась русифікація. Люди не винні у цьому, тож сприймаймо їх, як своїх рідних братів.

«Увесь бо закон міститься у цій заповіді: Люби ближнього твого, як себе самого. (Гал. 5,14) Як я був полюбив вас, так любіть і ви один одного» (Ів.13,34). Не жаліймо своїх фізичних сил, якщо щось потрібно допомогти тутешнім мешканцям. Свою віру наповняймо добрими вчинками. «Як тіло без душі мертве, так само й віра без діл мертва» (Як. 2,26). Та не забуваймо про молитву, це наша перша зброя проти злого. Також не меншою зброєю є стрілецька пісня, яка завжди підносить наш дух до розуміння справи захисту Батьківщини. Тож укріпи нас, Господи, до боротьби з ворогами, що силою і підступом хочуть відібрати право на наше існування, яким Ти нас ласкаво наділив. Не дозволь, щоб недруги нашого народу і нашої Церкви могли несправедливо нав'язувати безправ'я людям доброї волі нашого краю. Благослови нас, Господи, на здобуття свободи для України, щоб ми могли достойно Тебе прославляти, згідно з нашою вірою – в одній святій соборній і апостольській церкві.

Після відправи вояки розійшлись на відпочинок. Та це не стосувалося о. Якима, який до пізньої ночі вислуховував чоловіків, що підходили до нього з різними своїми труднощами. І він всім, скільки міг, давав розраду.

– Своє терпіння, яким би воно не було, пов'язуйте з терпінням Ісуса Христа, і Він вас наповнить надприродною силою. Довіряйтесь Його любові і милосердю, – повторював завжди о. Яким.

Слова капелана мали неабиякий вплив на вояків не лише в часі перебування їх у війську, а й у подальшому житті. Так Іван Назарко, Максим Шепітка, Іван Процентій, Михайло Марків, Іван Крутій й інші згодом стали монахами-василіанами, бо хотіли наслідувати Ісуса Христа в особі отця Якима.

Але це було потім. А зараз вояки вступили до Кам'янець-Подільського і після короткого відпочинку рушили на Київ. О. Яким з частинами УГА йшов південним шляхом. Під Уманню, в Христинівці, вони прийняли бій з бандами більшовиків. Після битви військо увійшло в Умань. Тут колись знаходився славний Василіянський монастир зі школою, який під час Коліївщини зазнав сумної долі. Гайдамаки, підбурені реакційним промосковським духовенством, вирізали всіх отців і братів Василіян та учнів Василіянської школи. Отець Яким роздумував над цими подіями і молився за мучеників.

Тут галичани зустрілись з військами Махна, які поставились до них з довірою. Домовились разом виступати проти військ Денікіна. Однак, з початком осені в українській армії поширилась епідемія тифу. Під тиском денікінців галичани знову відступили на Поділля. Хворі вояки залишалися в лікарнях. Священик відвідував недужих, прощався з ними і давав їм духовну допомогу. Денікінські війська натискали зі сходу, що призвело до нових боїв під Ладижином (???). Галицька армія прийняла оборону над Бугом. Денікінська піхота оточила бригади УГА і їм довелося пробиватись через ворожу облогу (перетень ?) з великими втратами. У цій нерівній боротьбі чималу підтримку давало місцеве свідоме селянство. Багато корінних мешканців разом з галичанами захищали свою рідну землю від денікінців та більшовиків.

Так біля с. Михайлівки зав'язався бій з московським військом. Шалений натиск ворогів вдержувала лише одна сотня вояків. Розривалися гарматні снаряди, падали осколки поблизу о. Якима. Один воїн мертвий, два важко поранені. Кричить чатар, благає про допомогу. Священик повзе до нього, надає поміч – як лікарську, так і духовну. Підклавши ліву руку раненому під голову, шепоче:

– Повторюйте: «Боже, милостивий будь мені грішному…»

І тут же капелан дає розгрішення. Розстібає мундир, з-під якого видніється гуцульський сі-

рий светр, через який струменем тече червона кров. Піднявши светр, отець бачить, як з тіла воїна випливають з черева нутрощі. Чатар хапає правою рукою руку отця, благає:

– Рятуйте, рятуйте! Боже, Боже…Ой…йой!..

Священик пробує перев'язати рану.

– Отче, це вже мабуть не поможе. Напишіть до мами листа. Чуєте…до мами! Але не пишіть про мої рани, щоб вона не плакала.

Голос чатаря стихає.

– Повторюй: Ісусе, Маріє… – просить отець юнака.

Той відкриває свої голубі очі, дивиться в очі отця Якима й тихим голосом вимовляє святі імена. Схопивши знову капелана за руку, ще раз зі стогоном мовить:

– Напишіть мамі, чуєте… Ісусе, Марі…є – шепочуть востаннє його уста.

Коли бій стихає, підходить втомлений сотник і, даючи розпорядження похоронити померлих, а ранених забрати з собою, докоряє отцю Якиму:

– Прошу, отця, скільки можна говорити?! Бережіть себе! Ваше місце не на полі бою. Ви нам потрібні, як ніхто інший…

– Це правда, але мушу бути там, де вмирають вояки. Це мій обов'язок, як священика ,– відповідає спокійно капелан.

Відбивши цей наступ ворогів, вояки копають могилу, а отець Яким відправляє загальний похорон над загиблими. Щойно похоронили своїх побратимів, як час збиратися знову у похід.

Загони рухаються в сторону Жмеринки. Місцеві жителі з тугою проводжають знедолених вояків, деякі витирають сльози, дивлячись на їх невтішний стан. На возах сидять і лежать ранені та хворі. Дехто з селян виносить хліб й інші продукти. Та попри сумні обставини, вояки, прощаючись з селом, співають:

«Подай, дівчино, ручку на прощання.

Може останній раз…»

Довгими холодними осінніми вечорами, крізь дощову мряку вояки УГА долають одне село за другим. Позаду, на підводі з пораненими, їде о. Яким. Він постійно шепоче вервечку, адже у поході нема часу навіть на щоденні молитви. Разом з ним по-можливості моляться ранені вояки. Після молитви отець відповідає на численні запитання, які йому ставлять солдати.

Через тиждень їхній табір зупиняється в Браїлові. Хворих на тиф і поранених розселяють по хатах. Самі ж змушені відступити до Жмеринки і Бару, бо з півночі сунуть більшовики. Згодом прийде вістка, що всіх недужих, які залишились в Браїлові, більшовики порубали шаблями. Почувши це о. Яким скаже зі смутком:

– Вони – справжні мученики за Україну. Тільки чи їх колись згадають, чи вшанують їхню могилу?

Невдовзі Бар перетворюється на справжній шпиталь. Кожен день тут помирають вояки. Їх вивозять на цвинтар, де вони лежать ще кілька днів під відкритим небом, очікуючи, поки привезуть нових померлих, щоб відтак похоронити всіх разом у братській могилі. Взимку посилюється натиск більшовиків. Загони вирушають на південь. Важко – несприятливі погодні умови, жорстокий ворог, а в середині війська бушує тиф. Ніхто не впевнений у завтрашньому дні, надіються тільки на Бога. Погода мінлива, східний вітер супроводжується морозами, а південно-західний, навпаки, приносить відлигу і дощ. Можна сказати, що це похід хворого війська. Кільканадцять тисяч галичан важко нездужають на плямистий і черевний тиф, запалення легенів і холеру. Страшна епідемія шириться через брак ліків, вакцин й іншого санітарного спорядження. Хворі, які залишаються по домівках, не мають відповідної санітарної опіки. В лічницях лікарі також не можуть всім допомогти.

Похід на Одесу лежить через Жмеринку, Брацлав, Тульчин і на Бершать.

Багато вояків у цьому поході знову захворюють. Важко хворих перевозять бронепоїздом під охороною січових стрільців. Тим часом закінчуються Різдвяні свята, які стали справжньою хресною дорогою для галицького війська. Незважаючи на всі труднощі, о. Яким кожного дня відправляє з вояками Службу Божу. Сам будучи хворим, він все ще служить іншим, повчаючи:

– Терпіння – це випробування нашої віри і любові до Бога, до України. Це стосується кожного з нас, і мене також, бо разом несемо цей хрест. Терпіння нас принижують, пригнічують, а тяжкі болі наповнюють страхом. Помагайте один одному. Бо кожен з нас – як здоровий, так і хворий виконує добру справу. Цей час, який дає

нам Господь Бог, час випробування, нехай стане пам'ятним для всього нашого народу, для майбутніх його поколінь.

Передові частини війська знаходяться в Чегельнику. Отець Яким лежить хворий, але намагається приховати тяжкість своєї недуги. У будинку, в якому він перебуває, умови дещо кращі, ніж в інших. Однак надій на зцілення мало – надто затягнувся процес одужання. Вістка про його важкий стан розноситься по всьому війську. Та на жаль, не всі можуть його відвідати. Лікар В. Свідерський, який оглядає хворих по всіх приватних домах, працюючи в надлюдських умовах, не здатен вже нічим зарадити. Крім тифу отець Яким ще має запалення легень, що дуже ускладнює його ситуацію.

Одного разу з відвідинами до капелана приходить один із військових старшин.

– Пане полковнику, хочу до дому. Там би я видужав. Розумію, що на все Божа воля. Тяжкий хрест випав на нашу долю, але мені щоночі сняться рідні. Додому … – в гарячці говорить отець.

– Ми – грішні, але ви, отче, посвятили себе Богові. Навіщо Всевишній дав вам цей тягар недуги? – дивується полковник, положивши руку на гаряче чоло священика. Отець відповідає:

– Я добровільно взяв хрест, тому не нарікаю на Господа Бога, а дякую своєму Творцю, що можу терпіти разом з усіма. Надіюсь, що ці болі тілесні й душевні Бог прийме у скарбницю нашого народу. Хочеться наші терпіння поєднати з терпінням і стражданням самого Ісуса Христа. Тоді людська слабкість може наповнитися Божою силою, яка випливає з розп'ятого Ісуса Христа. Наші терпіння це випробування віри і любові до Бога і до своєї Батьківщини, Благословення Господнє на Вас…

З кожним днем о. Яким згасає, як ледве жевріюча свічка. Хоча духом він сильний та тіло стає немічним. Коли його відвідують, він завжди виявляє тугу за рідним домом і монастирем, а потім благословляє своєю рукою, кладучи її на свої зболілі груди.

Помер о. Яким Фещак ЧСВВ 11 лютого 1920 року. Про його смерть скоро довідалися не тільки вояки, але й мешканці м. Чечельник. Похорон відбувся на свято Трьох Святителів. На цвинтарі в каплиці відправили Службу Божу. Проповідь виголосив о. Макарій Каровець ЧСВВ.

– Незважаючи на те, що всіх нас обійняв смуток з приводу переставлення слуги Божого о. Якима, можемо подякувати Богові за його мученицький вінець. Мій співбрат в особливий спосіб пішов по вічну нагороду до Господа Бога. З п'ятнадцяти років він посвятив своє життя Христові, вступивши до отців Василіян на науку, а відтак став братом й ієромонахом ЧСВВ. Любов до Бога і до своєї безталанної України покликала до чогось вищого – служити ближньому в труднощах і незгодах. Він ретельно виконував свої обов'язки, віддаючи життя заради спасіння тих, які в свою чергу поклали своє життя на вівтар жертовника. Якщо в наших рядах є так віддані Богові особи, як о. Яким, то наша справа невмируща і переможна. Надіймося, що ці Визвольні змагання увінчаються у майбутньому успіхом здобуття незалежності України. А смерть нашого отця нехай стане новим посівом покликання до духовного стану, адже «Більшої любові ніхто не має, коли хто життя своє кладе за друзів» (Ів. 15,13). Отче Якиме, молись за нас, щоб Господь відвернув від нас цю страшну епідемію, а ми, як ти цього просив, повернулись додому, щоб продовжити нашу святу справу… Зі святими упокой… Вічна тобі пам'ять!

Домовину з тілом отця Якима вояки по черзі несуть до могили. І як не дивно, після смерті капелана тиф зненацька починає відступати. Це дає змогу багатьом повернутись додому, а деяким з вояків потім вступили до чину отців Василіян, щоб продовжити справу о. Якима Фещака. ■

■ Подяка Матері Божій Неустанної Помочі і св. Юді-Тадею, бл. Миколаю Чарнецькому і Митрополиту Андрею Шептицькому за оздоровлення дочки Емілії.

Зеновій Дрималовський
с. Суховоля,
Городоцький р-н,
Львівська обл.

■ Через часопис «Місіонар» хочу скласти подяку нашому Богу в Пресвятій Трійці, Пречистій Страдецькій Божій Матері Нерушимої Стіни, апостолу Юді-Тадею та всім мирянам, що разом вимолили допомогу у виграші судової справи. Постановляю ніколи не забувати про великого чудотворця і заступника у важкій годині св. апостола Юду-Тадея, поширювати набожність до святого. Щиро вірю, що він допомагає усім, хто звертається до нього із проханням і вірою.

Зоряна-Марія Гніздовська
м. Львів

■ Через часопис «Місіонар» складаю щиру подяку Господу Богу у Пресвятій Трійці, Матері Божій нашій Заступниці, а особливо Божому Милосердю і всім святим заступникам і моєму ангелу хоронителю за вислухані молитви, отримані ласки і допомогу у повсякденному житті. Я просила в Божого Милосердя за свого майбутнього чоловіка, щоб Він йому допоміг у вирішенні складної життєвої ситуації. І наш Спаситель змилосердився над ним і простив його гріхи, й допоміг йому. Я щиро дякую від себе і від нього Господеві за цю ласку, тому що він не знав, що я за нього молилася. Але він також є дуже вдячний Богові, що все вирішилося на краще. Прошу в Божого Милосердя, щоб благословив нас на наше майбутнє спільне подружнє життя. Тому що без Божої волі і заступництва Матінки небесної ми нічого не можемо зробити самі в цьому світі.

Постійна читачка
часопису «Місіонар»

■ Дякую Пресвятій Трійці, Матері Божій, св. Юді-Тадею, св. Бенедикту, св. Антонію, св. Шарбелю, св. Філомені, св. Миколаю Мирликійському, св. Миколаю Чарнецькому, усім Ангельським Силам, душам в чистилищі за вислухані молитви і швидку допомогу у справах душевних, тілесних і побутових.

Ірена Гарматій,
м. Львів

■ На сторінках Вашого журналу «Місіонар» сім'я Лавренюк з м. Першотравенська Дніпропетровської обл. бажає висловити щиру подяку Господу Богу, Пречистій Діві Марії, святій Анні, святому Юді-Тадею, бл. Миколаю Чарнецькому за допомогу у важких обставинах життя та за отримані ласки! Молимось за одужання доньки і сестри Марії.

Сімя Лавренюк
м. Першотравенськ,
Дніпропетровської обл.

■ Мені довелося пережити дуже складний період в моєму житті. І коли ситуація була вкрай важка для моїх слабих людських сил, я просила в молитвах сили у Господа Бога, Матінки Божої, св. Юди-Тадея, св. о. Миколая, св. о. Піо, митрополита Андрея Шептицького, св. Шарбеля.Через часопис «Місіонар» хочу висловити щиру подяку, що мої молитви були вислухані. У важливих потребах я завжди молюся Дев'ятницю до св. Юди-Тадея і відчуваю Його опіку. Я прошу, щоб Всемогутній Господь, Пресвята Богородиця і всі святі оберігали мою родину і весь наш багатостраждальний український народ в важких життєвих ситуаціях. Щоб допомогли нам у виборі достойного президента для нашого народу. Молімося спільно з великою вірою.

Ірина Пинда
м. Золочів Львівської обл.

■ Складаю через часопис «Місіонар» щиру подяку Господу Богу, Матері Божій Неустанної Помочі, св. апостолу Юді-Тадею, св. Шарбелю, св. Антонію, св. Марті, св. Йосипу і св. Йосафату за одужання мого новонародженого синочка, у якого одразу після народження погіршився стан здоров'я.

Дякуючи Небесним силам наші молитви і благання були вислухані й хлопчик одужав. Хочу сказати, що не треба ніколи падати духом у своїх стражданнях. Молитись, щиро просити Бога і святих – й усі проблеми та страждання проминуть.

Особливу подяку складаю св. апостолу Юді-Тадею, який завжди мене вислуховував і вислуховує. Я до кінця свого життя з вдячністю буду вшановувати св. Юду-Тадея, як мого особливого опікуна, і дякуватиму Богові за отримані ласки.

Мар'яна Олексюк з родиною
с. Голобутів, Стрийський р-н,
Львівська обл.

КРОСВОРД «ВЕЛИКОПОСНИЙ»

(Три крапки замініть словом із книжки Томи Кемпійського «Наслідування Христа»)

Підготувала Леся ШТИКАЛО

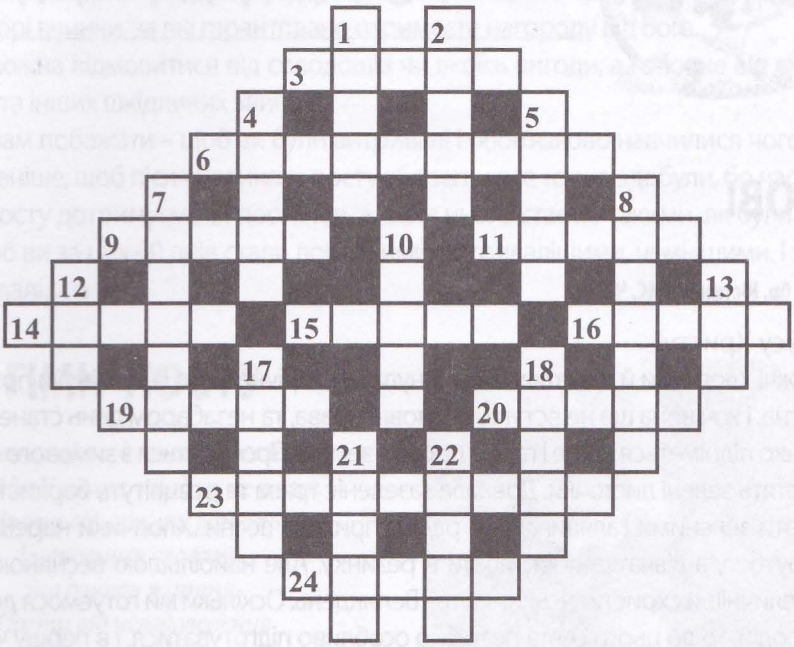

По горизонталі: 3. Хто шукає дочасної слави, або хто нею не погорджує цілим серцем, той дає …, що небесну славу не дуже полюбляє. 6. Святий мученик … враз із своїм священиком переміг світ, бо погордив усім, що на цім світі видавалося приманливим. 9. Так візьми свій хрест і йди вслід за Ісусом, а зайдеш у вічне … . 11. Хто найде Ісуса, той найде дорогий … . 14. Як прийняла і як бажала Тебе Твоя пресвята Мати, преславна Діва …, коли ангелові, що благовістив їй тайну Воплочення, відповіла покірно і побожно: «Це я слугиня Господня; хай станеться зо мною по Твоєму слову!» 15. Чому тут розглядаєшся на всі боки, коли це не є … твого спочинку? 16. Яка велика честь і подяка, та ще й віковічна …, належиться Тобі за приймання святого Тіла Твого. 19. Коли бажаєш хоч трохи вперед поступити, заховай у собі … Божий. 20. Ось тут є небо і … і всі складові частини світа; бо з них усе постало. 23. Апостоли, такі покірні та простенькі, далекі від усякого лукавства і хитрости, перебули всій вік на світі без … . 24. О, яка велика та людська …, що вона має схильність до злого!

По вертикалі: 1. Ти єдиний найкращий і наймиліший, Ти єдиний найсвятіший і найславніший за все; в тобі все … разом зібране. 2. Те саме, що таїнство. 4. О Боже мій, віковічна любове, все моє добро, … без кінця-краю! 5. Твоя караюча рука хай буде надо мною, а Твоя … сама мене навчить. 7. Під Твою ... прибігаєм. 8. А сьогодні вже має себе за великого такий, що не переступив через …: хто зможе терпеливо переносити те, чого прийнявся. 10. Бо … завсіди належиться такому, що гідно за неї дякує, а від гордого відбирається те, що звичайно дається покірливому. 12. Коли ти вже дійдеш до того, що терпіння стане тобі солодким і милим ради Христа, тоді знай, що гаразд із тобою, бо ти найшов … на землі. 13. Щось погане, недобре. 17. Тіло стане ремствувати, але … духа загнуздає його. 18. Суть, основа чогось. 21. Ті, що сьогодні з тобою тримають, можуть завтра супротивитися і навпаки; люди часом, мов …, зміняються. 22. Щоб моя віра ще більше скріпилася, моя … на Твою доброту росла, а любов, коли вже раз добре розгорілася і закоштувала небесної манни, ніколи не вигасала.

Відповіді на загадку від «А» до «Я», опубліковану у числі за лютий 2010 року:

А.Австралія. Б.Біографія. В.Відкриття. Г.Географія. Д.Доручення. Ж.Жабуриння. З.Зарваниця. І.Індонезія. К.Коронація. Л.Лаврентія. М.Милосердя. Н.Населення. О.Одигітрія. П.Провінція. Р.Репетиція. С.Семінарія. Ф.Філологія. Х.Хіротонія. Ш.Шотландія.

МІСІОНАРЧИК

ДВІ СЛОВІ

Підготував бр. Юстин БОРИС, ЧСВВ

Слава Ісусу Христу!

Найдорожчі хлопчики й дівчатка! Вже минула цьогорічна зима і на зміну їй приходить заквітчана весна. І хоч вона ще не вступила у повні права, та незабаром день стане значно довшим, сонечко підніметься вище і гарно прогріє землю. Пробудяться з зимового сну дерева, гілки розпустять зелені листочки. Довкола зазеленіє трава та розцвітуть барвисті квіти. Діти почнуть бігати зеленими галявинами й радіти приходу весни. Хлопчики нарешті зможуть пограти у футбол, а дівчатка пострибати в резинку. Але найбільшою весняною радістю є одне з найвеличніших християнських свят – Великдень. Оскільки ми готуємося до будь-яких визначних подій, то до цього свята потрібно особливо підготуватися. І в першу чергу треба подбати про душу, адже вона є нашим найбільшим скарбом. У цьому нам допоможе Великий піст. Саме про нього піде мова у сьогоднішньому номері «Місіонарчика». Спочатку я коротенько розкажу вам про значення Великого посту, а далі ви зможете дізнатися що думають про піст ваші ровесники.

Колись давно великий Ізраїльський пророк Мойсей за наказом Божим вивів ізраїльтян з єгипетської неволі і повів у землю, яку Бог обіцяв дати своєму народові. Однак, вони не відразу пішли до місця призначення. Мойсей ще довго водив людей пустелею. Бог підготовляв свій народ до входу в обіцяну землю, упродовж всієї подорожі посилаючи різні випробування. Аж через 40 років Він дозволив їм ступити на призначену територію.

Схоже й Ісус, перед тим як розпочати свою місію, пішов у пустелю, щоб там постити 40 днів. У цей час диявол спокушав Його, та Христос вистояв до кінця. Після такого випробування, здолавши всі спокуси, Ісус охрестився в річці Йордані, зібрав апостолів, почав їх навчати і творити дива.

Отже, Великий піст – це насамперед підготовка до свята Великодня. Триває він 40 днів і увесь цей час ми повинні більше молитися, слухатись своїх батьків та вчителів, не справляти гучних забав, відмовлятися від всього, що перешкоджає нам у дорозі до Бога. Напри-

клад зараз однією з таких вагомих перешкод є надмірне користування комп'ютером. За ним діти проводять надто багато часу, часто займаючись не зовсім потрібними справами. А це має неабиякий шкідливий вплив на духовний та психічний розвиток. Тому я б радив вам, найдорожчі хлопчики і дівчатка, під час посту відмовитися від даремного просиджування за комп'ютерними іграми. Тоді у вас з'явиться багато часу, який ви зможете використати на добрі вчинки, за які гарантовано отримаєте нагороду від Бога.

Також можна відмовитися від солодощів чи якоїсь вигоди, а головне від вживання поганих слів та інших шкідливих звичок.

Я хочу вам побажати – щоб ви були витривалі і обов'язково навчилися чогось доброго. А найголовніше, щоб після Великого посту зберегли все те, що здобули, бо часто буває так – під час посту дотримуємося постанов, а після нього стаємо такими, як були раніше. Тож бажаю, щоб ви за цих 40 днів стали добрішими, витривалішими, чемнішими. І залишилися такими надалі... ■

ГІМН ПОСТУ

Пости від осудження ближніх
і знайди Христа, який живе в них.
Пости від слів, які ранять
і наповнись словами,
що дають життя.
Пости від незадоволення
і наповнись вдячністю.
Пости від поспіху і навчися терпеливості.
Пости від турбот
і навчись довіряти Богові.
Пости від безконечних тривог
і перебувай в молитві.
Пости від образ і навчись прощати.
Пости від злості і шукай Царства Божого.
Пости від самолюбства
і навчись служити ближнім.
Пости від відчаю і наповнись радістю віри.
Пости від злих думок
і шукай правду, яка веде до святості.
Пости від всього,
що віддаляє тебе від Ісуса
і шукай лише того,
що може тебе до
Нього наблизити.

■ Малюнок Олі ЛУКАВСЬКОЇ.

ДУМКИ ДІТЕЙ ПРО ПІСТ

Анна МАКАРЕНКО, 15 років (смт. Покотилівка, Харківської області):

Піст – це насамперед час для відновлення душі. В період посту найбільше уваги треба приділяти сповіді та Причастю, адже через ці таїнства наше серце відроджується. Кожен з нас повинен намагатись досягти найбільшого єднання з Богом, більше часу приділяти щирій молитві, добрим вчинкам, роздумам. Піст – це можливість перемінити в собі такі риси характеру, як злість, байдужість, егоїзм на доброту, милосердя та любов.

Олексій МОНАХОВ, 14 років (м. Львів):

Піст – це відмова від чогось людського, наприклад, від деякої їжі, гри на комп'ютері чи перегляду телевізора. Це потрібно для того, щоб очистити свою душу, прославити Господа і заслужити Небо.

– А як ти думаєш, чому ми не співчуваємо людям?

Я думаю, що проявляти співчуття нам заважає гордість. Приміром, деякі люди думають: «Я багатий, а він бідний, чому я маю йому давати?» або «Чому я маю давати комусь, якщо сам не маю?» В часі посту потрібно навчитися співчувати.

Максим БЕРВЕЦЬКИЙ, 10 років (м. Львів):

Піст – дотримання деяких правил: не їсти м'яса, не влаштовувати різних забав і у дечому собі відмовляти, щоб мати полегшення для душі. Треба навчитися прощати, коли нас ображають.

Малюнок Олі ЛУКАВСЬКОЇ.

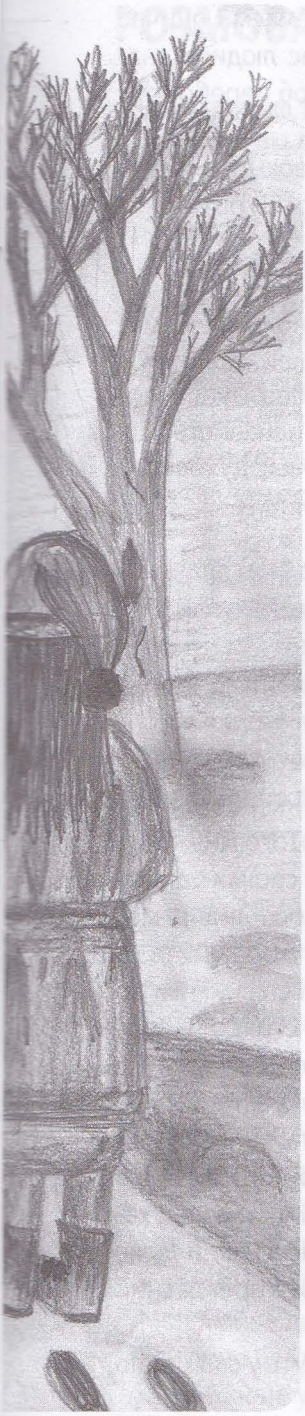

Назар ПРИТИКА, 10 років (м. Львів):

У пості ми відмовляємося від того, чого дуже хочеться, наприклад цукерків. Деякі люди не дотримуються посту і тому вони духовно бідні.

– Чому ми мало дякуємо своїм батькам, вчителям? Чому рідко говоримо їм, що ми їх любимо?

Я мало дякую чи говорю батькам що люблю їх, тому що забуваю. Якось так звик не говорити часто слова «дякую». Думаю, що це через байдужість, якусь таку легковажність. Я постановляю в цьому пості навчитися бути вдячним та привітним.

Назар САЛО, 11 років
(м. Володимир-Волинський):

Це час, коли ми маємо покаятися в своїх гріхах. Під час посту забороняються різні забави. Ми повинні обмежувати себе в їжі, особливо в м'ясних продуктах. Упродовж Великого посту маємо роздумувати над Страстями Господніми.

Ліліана СТЕЦЮК, 3-А клас
(«Надія» Католицька школа
св. Василія Великого, м. Івано-Франківськ):

Піст – це дорога до Бога. Піст – це коли ми відмовляємося від гріха. Деякі люди не знають, що таке Великий піст – це ті люди, які ніколи не очищують свого серця, забрудненого гріхами. Християни також роблять гріхи, але вони каються у святій тайні Сповіді і дозволяють Ісусові загостити до свого серця у святому Причасті. Я дуже хочу, щоб всі люди, старші й діти, приступили у цей святий час до сповіді і Пресвятої Євхаристії. Щоб в їхньому серці було місце для Христа.

Коли я приймаю Ісуса в серце, мені так добре…!

Юля АЛЄЙНІК:

Піст – моя хресна дорога,
Піст – дорога до Бога,
Душу очищаємо до великого свята.
Й на радість, любов душа ця багата.

Під час посту люди ідуть зустрітися з люблячим Богом у храмі, щоб позбутися тягарю в серці й принести туди прощення та лю-

бов, через приймання Ісуса в святому Причасті. Правдивий християнин під час посту не споживає м'ясних і молочних страв, не слухає гучної музики, намагається бути зразковим – бо виявляє свою любов до Христа.

– Піст на мою думку – це можливість поєднатися з Богом.

Тарас СТРУК:

Піст – дорога спасіння.

Ми ідемо по дорозі спасіння, але не завжди розуміємо це. Наше життя – дорога, на якій є безліч неземних скарбів. Можливість їх зібрати ми маємо під час Великого Посту. В цей час людина знаходить в собі силу волі, щоб перебороти різні спокуси.

Піст – це шанс очистити свою душу, щиро перепросити Господа за скоєні гріхи.

Роман АНТОНЯК:

У Великий піст потрібно більше молитися та ходити до церкви. Коли ти з кимось посварився, то обов'язково помирись, бо злість, образа, ненависть – це тяжкі гріхи. Великий піст – час духовного очищення і розвитку людини. ■

ЛЮБІ ДІВЧАТКА ТА ХЛОПЧИКИ!

Віра ПОРФЬОНОВА

Ми з вами перебуваємо в чудовому часі, в особливому часі стосунків Бога і Людини, в часі Передвеликоднього посту. Починаючи з другої неділі лютого ми маємо можливість показати Богу свою любов і відданість через володіння своїми бажаннями, стриманістю в розмові та споживанні їжі, через відмовлення особливих молитов.

Думаю, що кожен з вас, встаючи зранку і лягаючи ввечері спати, зі співчуттям до багатостраждального Ісуса промовляє молитву «Претерпівий за нас страсті...» і робить доземний поклін, пригадуючи про муки і смерть Христа Спасителя.

Мої любі маленькі приятелі, в часі Великоднього посту вчіться дякувати Богу за кожну хвилинку вашого життя. Вчіться одразу перепрошувати Бога за негарний вчинок чи злі думки, не чекаючи більш сприятливого часу. Вчіться робити добро з любові до Бога. Приступайте якомога частіше до Святого Причастя і вчіться слухати ваших сердець. Вчіться служити один одному, бо так навчав нас Ісус, який дуже любить діточок, огортає їх любов'ю через батьків, рідних, друзів, через прекрасний навколишній світ, в якому ми бачимо досконалість нашого Творця.

Бажаю вам бути тими маленькими Божими світлячками, які нестимуть у світ світло Божої любові, віри і надії. ■

РОЗМОВА ДУШІ З ІСУСОМ

Аня МАКАРЕНКО, 15 років
(смт. Покотилівка Харківської області)

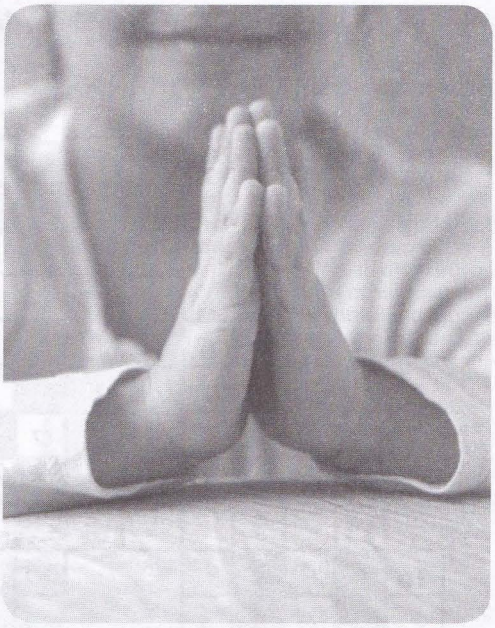

– Нещасна я, самотня,
нікому не потрібна,
Знесилена безмірно,
ніби зів'яла квітка.
Знівечена гріхами,
любові я не знаю,
Не маю справжніх друзів,
від смутку помираю.

– Душе моя, дитино,
Прислухайся до тиші,
Почуй мій голос тихий,
Який давно вже кличе.
Тебе я дуже люблю,
Тебе оберігаю,
Від зла тебе пильную,
Сльозинки витираю.

– Ти хто? Твій голос ніжний
Ніколи ще не чула.
А може й не хотіла…
Тебе я не збагнула.
Пробач мені, будь-ласка,
Зі мною Ти, я знаю,
Та я Тебе не бачу,
Колись чи відшукаю?

– Я Той, хто є з тобою,
У кожну цю хвилину.
Моя любов до Тебе
Все лине без упину.
Шукай мене у серці,
У сонячних промінцях,
У посмішці дитячій,
У дощових краплинках.
Я буду твоїм другом,
Тебе я не покину,
Приходь до мене, прошу,
Приходь у кожну днину.

– Тепер я зрозуміла,
Що дуже Тебе люблю,
Тобі я обіцяю:
Тебе я не забуду.
О, мій Ісусе милий,
Ти милосердя море,
Мені з тобою легко,
Як не було ніколи.
Веди мене крізь терня,
Наповнену терпінням.
Тепер мені не страшно,
Бо Ти – моє спасіння!

КРОСВОРД «КАТЕХИТИЧНИЙ»

Підготувала Леся ШТИКАЛО

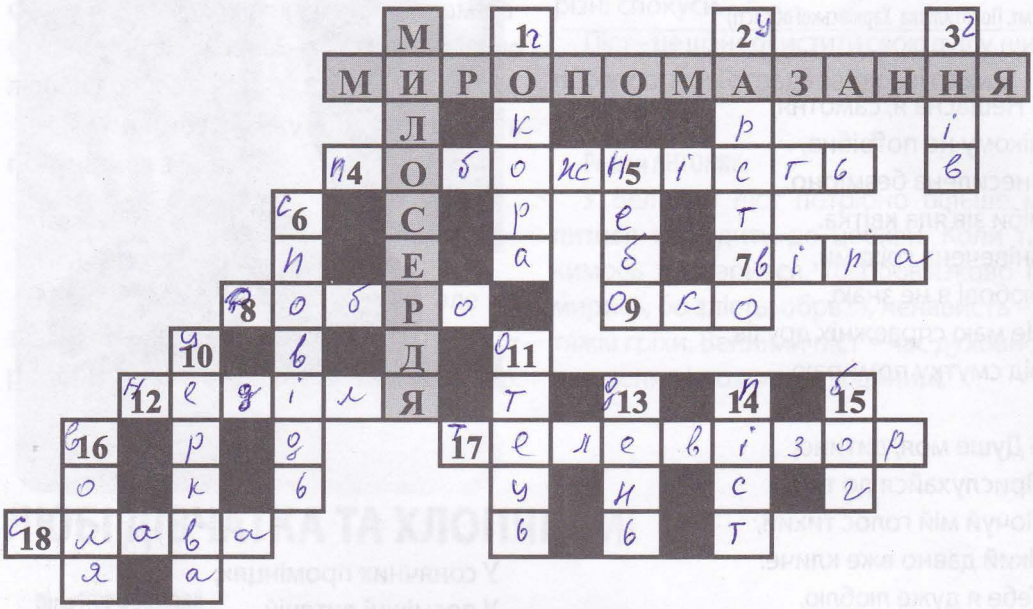

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 4. Один із дарів Святого Духа. 7. Божа чеснота. 8. Християнська праведність: Остерігайся злого – твори … . 9. Орган зору. 12. Назва сьомого дня тижня. 17. Найбільший «злодій часу» і новітній ідол. 18. … Ісусу Христу! Слава навіки! – християнський привіт.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Чеснота, протилежна до головного гріха (гордості). 2. Блаженства: «Блаженні вбогі духом, бо їхнє … небесне. Блаженні лагідні, бо вони успадкують землю. Блаженні милосердні, бо вони помилувані будуть». 3. Почуття сильного обурення, стан людини, коли вона не хоче розмовляти з іншою людиною. 5. Місце, де перебувають Бог, ангели, святі. 6. Визнання своїх гріхів перед священиком. 10. Будівля, де відбуваються християнські Богослужіння. 11. Є три Божі Особи – Бог …, Бог Син і Бог Дух Святий; це є Пресвята Тройця. 13. Пам'ятай … святий святкувати. 14. Одне із трьох головних добрих діл. 15. Є один …, що усе сотворив і всім управляє. 16. Господня молитва: «Отче наш, що єси на небесах, нехай святиться ім'я Твоє, нехай прийде царство Твоє, нехай буде … Твоя, як на небі, так і на землі».

Відповіді на загадку «9 ЛІТЕР», опубліковану у числі за лютий 2010 року:
1.Милосердя. 2. Леонтович. 3. Заздрість. 4. Провідник. 5. Золотоуст. 6. Мистецтво. 7. Інтонація. 8. Пильність. 9. Фінляндія.

КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА «МІСІОНЕР»

ЧИНІМО ПІСТ ДУХОВНИЙ

Ґісберт Ґресгаке
«Чому люблячий Бог допускає наші страждання?»

Ансельм Ґрюн
«Реколекції на щодень»

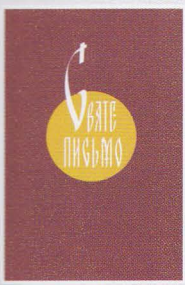

Святе Письмо

Гарольд
С. Кушнер
«Коли погані речі стаються з добрими людьми»

Життя святих

Чинімо піст духовний, розірвімо усі грішні зв'язки, зоставмо те, що нас призводить до гріха, простім нашим братам їхні провини, щоб і нам простилися наші прогрішення»
«ВЕЛИКОПІСНА ТРІОДЬ НА БУДНІ»

«Нинішній піст умертвляє пристрасті та обіцяє одужання тим, що були поранені гріхом. Пошануймо його, як даного нам Богом помічника, приймімо його, як і прийняв Мойсей Богом написані скрижалі Закону, не даваймо першости нестриманості, яка їх розбила, не будьмо співучасниками з тими, тіла яких загинули в пустелі, не сумуймо, як юдеї, але радіймо по-церковному,… хвалячись хрестом Христа Спасителя душ наших.»
«ВЕЛИКОПІСНА ТРІОДЬ НА БУДНІ»

«Милостиня від неправди – не милостиня, а жорстокість і нелюдськість. Насправді, яка користь – оголювати одного й одягти другого? Милостиня повинна походити від співчуття, а це – нелюдськість. І хоча би ми віддали навіть усе, що вкрали в інших, для нас не буде ніякої користі.».
Святий Йоан Золотоустий «Зібрання повчань»

«Тільки глибокий вибух добра, що перемагає зло, може викликати згодом ланцюг змін, що поволі перемінять світ. Всі інші зміни є поверховими і не приносять порятунку. Тому говоримо про відкуплення те, що із самої глибини було конче потрібним, настало, і ми можемо ввійти в його динаміку. Христос може роздавати своє Тіло, тому що реально жертвує себе самого.»
Й. Рацінґер Венедикт XVI «Божа революція»

«Жити любов'ю Христа означає милувати усіх братів і сестер, які вступили у наше життя. Зробімо це – і принесемо рясні плоди. Зробімо це – і будемо сповнені радістю – радістю Пасхи, радістю Воскресіння, радістю початку нового життя».
Мирон Керуль-Кмец «Проповіді».

З ПИТАНЬ ПРИДБАННЯ ЛІТЕРАТУРИ
звертатися за адресою:
вул. Б. Хмельницького, 40
м. Львів, 79019,
тел.: 0952602157, (032) 272-90-80
shop@missioner.com.ua
http: www.missioner.com.ua

ПРОЧАНСЬКИЙ ТУР

ЛЮРД – ФАТІМА – ГАРАБАНДАЛ

ПРОГРАМА ТУРУ
27 ТРАВНЯ – 9 ЧЕРВНЯ 2010 Р.Б.

1.	27.05	Виїзд зі Львова автобусом єврокласу через Польщу до Чехії.	
2.	28.05	Приїзд до Праги. Поселення в готель. Служба Божа.	Екскурсія Прагою. Ввечері прогулянка на кораблику Волтавою. Нічліг.
3.	29.05	Переїзд до Парижу.	Поселення в готель.
4.	30,05	Екскурсійна програма Парижем. Служба Божа.	Ввечері виїзд до ЛЮРДУ.
5.	31.05	Люрд, Служба Божа.	В цих святих місцях є можливість купелі у святій воді. Поселення в готель.
6.	01.06	Люрд, Служба Божа. Відвідини Базиліки, також святої Гроти Массабель – місце об'явлення Матері Божої.	Нічліг.
7.	02.06	Виїзд до Фатіми.	Поселення в готель.
8.	03.06	Фатіма, Служба Божа.	Ввечері виїзд до Гарабандалу – місце об'явлення Божої Матері.
9.	04.06	Поселення в готель.	
10.	05.06	Гарабандал, Служба Божа.	Ввечері виїзд до Венеції.
11.	06.06	ВЕНЕЦІЯ, Служба Божа.	Поселення в готель.
12.	07.06	Падуя. Служба Божа.	Поселення в готель.
13.	08.06	Будапешт. Оглядова автобусно-пішохідна екскурсія Будапештом.	Вечором прогулянка на кораблику нічним Дунаєм. Поселення в готель.
14.	09.06	Виїзд до Егеру.	Дегустація вина та знаменитого угорського ґуляшу.
15.	09.06	Виїзд до України.	Приїзд до Львова ввечері.

Подання документів до 30 КВІТНЯ 2010 р.Б.

Додаткову інформацію ви можете отримати за тел. (050) 43-66-303.

За адресою вул. Б. Хмельницького, 36 редакція часопису «МІСІОНАР».

Вартість паломництва:
780 €.

У вартість входить: Проїзд по маршруту, проживання з сніданками, візова підтримка, медичне страхування, кораблик (Прага, Венеція, Будапешт).

Потрібно мати: молитовник, вервечку або чотки, свічку, під час прощі кожний прочанин повинен приступити до св. Сповіді.